Toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit

Gemeente Montfoort

Inhoud

Toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit.....1

1. Inleiding 3

2. Context en doel 6

2.1. Lokale Ambitie 6

2.2. Toelichting toets- en afwegingskader.....6

2.3. Toelichting op het participatietraject 9

3. Beoordelingskaders 12

3.1. Ruimtelijke kaders 12
Kansen vanuit wet- en regelgeving.....12
Aanvullende voorschriften windturbines 14
Netwerk.....15

3.2. Wettelijke kaders.....18
Klimaatwet en Klimaatakkoord.....18
Omgevingswet.....19
Wet Natuurbescherming.....**Error! Bookmark not defined.**
Natuurnetwerk Nederland .....**Error! Bookmark not defined.**

3.3. Maatschappelijke kaders 21
Maatschappelijke acceptatie.....22
Constante dialoog met omgeving 22
De verschillende fases van een initiatief 22
De betrokkenheid van bewoners.....23
Procesparticipatie 23
Financiële participatie 24

4. Conclusie 27

Algemene ruimtelijke uitgangspunten 27
Gebiedstabellen.....27

5. Randvoorwaarden en aspecten bij indienen voorstel voor lokaal energieproject.....33

5.1. Procesvoorwaarden ten aanzien van de rol van de gemeente 33

5.2. Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van het betrekken van inwoners.....34

5.3. Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van lokaal eigendom.....35

5.4. Randvoorwaarden en aspecten voorafgaande aan het indienen van een projectvoorstel 36

5.5. Randvoorwaarden en aspecten in de procedure tussen het indienen van het projectvoorstel en vergunningverlening 36

Bijlage 1 Beschrijving landschappelijke zones Gemeente Montfoort 38

Bijlage 2 Opzet participatietraject.....40

Bijlage 3 Uitkomsten participatietraject 43

1. Inleiding

Voor u ligt het toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente Montfoort. Dit kader is bedoeld om te gebruiken bij de toetsing van nieuwe initiatieven voor het opwekken van duurzame elektriciteit. Het kader biedt handvatten om te beoordelen of de nieuwe initiatieven voldoen aan de voorwaarden van de gemeente Montfoort. Deze voorwaarden kunnen ruimtelijk, technisch of financieel zijn, maar gaan ook over wat de gemeente maatschappelijk acceptabel vindt. Het toets- en afwegingskader wordt gebruikt om aanvragen van ontwikkelaars van nieuwe initiatieven om grootschalig duurzame elektriciteit op te wekken, te beoordelen. Daarnaast is het kader belangrijke input voor de bijdrage van de gemeente aan de Regionale Energiestrategie (RES) voor de RES-regio U16.

De gemeente Montfoort staat natuurlijk niet alleen in deze opgave. Om samenhang in het gebied te borgen, is er samengewerkt met de gemeenten Lopik en IJsselstein. De drie gemeenten hebben gezamenlijk het traject vormgegeven om te komen tot dit kader. Logischerwijs zit er overlap in de voorwaarden die gekozen zijn voor de toetsing van nieuwe initiatieven. Naast Lopik en IJsselstein is er ook afstemming geweest met de gemeenten Woerden en Oudewater. Gezamenlijk vormen zij de Lopikerwaard.

De Lopikerwaard

Het accommoderen van de energietransitie is een van de belangrijke 'ruimtevragers' in de komende decennia. Dit geldt niet alleen voor de Lopikerwaard, maar ook voor de RES-regio U16 en Nederland. Om als RES-regio U16 en als Lopikerwaard de energietransitie te laten slagen, is samenwerking cruciaal. Zo is in Utrecht en Nieuwegein de vraag groter dan de mogelijke opwek, terwijl voor de Lopikerwaard en Vijfheerenlanden het omgekeerde geldt. Hier is de opwekpotentie veel groter dan de vraag. Logischerwijs wordt er vanuit de omliggende gemeenten in belangrijke mate naar de Lopikerwaard gekeken voor het energievraagstuk.

De gemeenten in de Lopikerwaard voelen zich verantwoordelijk om een volwaardige bijdrage te leveren aan de energietransitie door in ieder geval op te wekken voor eigen behoefte.

Voor het draagvlak en de toekomst van de Lopikerwaard is een goede ruimtelijke inpassing randvoorwaardelijk. Een die past bij de openheid, linten en cope-verkaveling van ons gewaardeerde Groenehartlandschap. Ook een eerlijke verdeling van kosten en baten is essentieel. De gemeenten in de Lopikerwaard willen daarom bovenal vormgeven aan een eerlijke en wederkerige energietransitie in U16-verband, waarbij opwekken samen opgaat met investeringen en lokale baten en eigenaarschap.

Leeswijzer

Het toets- en afwegingkader is als volgt opgebouwd:

In *hoofdstuk 2* wordt de context, de aanleiding en het doel van dit toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit geschetst. Hierin wordt eveneens een toelichting gegeven op het toets- en afwegingskader, en het participatietraject dat is opgezet om samen met inwoners en andere belanghebbende lokale en regionale partijen dit toets- en afwegingskader vorm te geven.

In *hoofdstuk 3* wordt beschreven welke beoordelingskaders allemaal van toepassing zijn op dit toets- en afwegingskader. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen ruimtelijke, wettelijke en maatschappelijke beoordelingskaders. Deze beoordelingskaders bepalen waar wel en waar geen

windmolens en zonnevelden in de gemeente geplaatst kunnen worden, en onder welke voorwaarden dat dient te gebeuren.

In *hoofdstuk 4* wordt een conclusie geformuleerd in de vorm van algemene en gebiedsspecifieke ruimtelijke uitgangspunten. De ruimtelijke uitgangspunten die van toepassing zijn op één of enkele landschappelijke zone(s) in de gemeente, worden in twee gebiedstabellen samengevat: één gebiedstabel voor het plaatsen van zonnevelden en één gebiedstabel voor het plaatsen van windmolens. In deze gebiedstabellen wordt eveneens aangegeven welke gebieden door de gemeente worden opengesteld (tot 2030/na 2030) voor het plaatsen van windturbines en zonnevelden, en in hoeverre inwoners die deelnamen aan het participatietraject kansen zien voor het plaatsen van windturbines en zonnevelden in ieder gebied, ter aanvulling op de algemene opbrengsten uit het participatietraject (bijlage 3).

In *hoofdstuk 5* wordt verduidelijkt welke proces- en randvoorwaarden de initiatiefnemer in acht dient te nemen bij het indienen van een projectvoorstel voor de ontwikkeling van een lokaal energieproject, in de vorm van een windmolens en/of zonneveld. Het gaat hier onder meer over de randvoorwaarden ten aanzien van het betrekken van inwoners, lokaal eigendom en de wijze waarop het projectvoorstel ingediend moet worden.

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Toets- en afwegingskader	Het kader dat de gemeente gebruikt bij de afweging of bepaalde gebieden open worden gesteld voor vergunningsaanvragen voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit.
Zone	Een gebied dat op basis van ruimtelijk-functionele kenmerken onderscheidend is van andere gebieden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met schaalgrootte en landschapsstructuren.
RES	Een regionale energiestrategie (RES) is een gezamenlijke aanpak van partijen in de regio om de energietransitie te versnellen. In de RES staan regionaal gedragen keuzes voor het opwekken van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur. De gemeente Montfoort is onderdeel van de RES-regio U16.
Kleinschalig/ grootschalig	1.In de RES wordt een indeling gemaakt in grootschalige en kleinschalige opwek. De grens hierbij ligt bij een vermogen van 15 kWp. Alles daaronder wordt als kleinschalig gezien. Grootschalige opwek telt mee met het bod dat de RES-regio naar het rijk doet. 2. Daarnaast wordt er in het toets- en afwegingskader een onderscheid gemaakt tussen het grootschalig en kleinschalig opwekken van windenergie. Dit gaat over de schaalgrootte: kleinschalige windturbines zijn turbines met een ashoogte tot 20 meter en grootschalige turbines zijn turbines met een minimaal vermogen van 3MW. De gemeente volgt hierbij het onderscheid tussen kleinschalige en grootschalige windturbines, zoals opgenomen in de Omgevingsverordening van de Provincie Utrecht (2020) (zie artikel 5.3 en 5.4).

	3. Voor grondgebonden zonnevelden geldt de grens tot 1 hectare als kleinschalig. Voor zonnepanelen op daken wordt de splitsing van 15 kWp gehanteerd: alles wat onder deze grens ligt, wordt als kleinschalig beschouwd.
Restricties	Dit zijn beperkingen die gelden voor de ontwikkeling van windturbines of zonnevelden. Er is onderscheid te maken in het type beperking. Er zijn wettelijke beperkingen rondom veiligheid en milieu (dit gaat bijvoorbeeld over geluidsnormen of veiligheidsafstanden). Deze worden restricties genoemd. Daarnaast zijn er toetsingskaders. Zie voor meer toelichting de uitleg bij het begrip 'toetsingskader'. Zie ook de bijlage restricties.
Toetsingskader	Dit zijn beperkingen die gelden voor de ontwikkeling van windturbines of zonnevelden. Er is onderscheid te maken in het type beperking. Er zijn restricties (zie toelichting begrip 'restricties') en toetsingskaders. Dit betekent dat er beleid geldt dat kan conflicteren met de ontwikkeling van een windmolen of zonneveld. Er moet getoetst worden in hoeverre een ontwikkeling botst met bestaan beleid en er kan gekeken worden of er mogelijkheden zijn voor een compensatieregeling of een manier om het initiatief aan te passen zodat een ontwikkeling wel mogelijk is.
Opstelling	De manier waarop zonnevelden worden opgebouwd. Zonnepanelen kunnen namelijk een oost-west oriëntatie hebben, of juist een zuidoriëntatie. Ook kan de hoogte van de structuur onder de panelen hoger of lager zijn. Voor windenergie is de opstelling ook de ordening van de turbines: een solitaire molen staat 'alleen', een rij-opstelling gaat over minimaal 2 molens, en een cluster is een groep molens die niet in een rij staan.

2. Context en doel

Het gebruik van fossiele energiebronnen en de CO_2-uitstoot die daarmee gepaard gaat, heeft tot gevolg dat het klimaat verandert. De gevolgen en effecten hiervan zijn steeds beter zichtbaar, ook in Nederland. In het landelijke Klimaatakkoord zijn daarom afspraken gemaakt om de uitstoot van CO_2 en de gevolgen van klimaatverandering te beperken. In dat Klimaatakkoord en in de Regionale Energiestrategie (RES) staan afspraken waaraan gemeenten zich hebben gecommitteerd.

Onderdeel van de afspraken uit het Klimaatakkoord is dat we meer duurzame elektriciteit moeten gaan opwekken. Ook binnen de gemeente Montfoort. Tot 2030 gebeurt dit voornamelijk via zonnepanelen op daken, zonnevelden en windturbines. Zonnevelden en windturbines hebben een effect op de leefomgeving en het landschap. Aan de andere kant biedt het ook kansen voor Montfoort, zoals mogelijke opbrengsten. Om samen te bepalen hoe de gemeente Montfoort kan bijdragen aan de landelijke klimaatopgave, zijn we met inwoners in gesprek gegaan over de manier waarop we duurzaam elektriciteit gaan opwekken en wat we hierbij belangrijk vinden.

Voorliggend toets- en afwegingskader is het resultaat van zowel een ruimtelijke als technische analyse van de mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit, als ook een inventarisatie van de voorkeuren van inwoners met betrekking tot dit onderwerp.

2.1. Lokale Ambitie

De gemeente Montfoort volgt de ambitie van het Rijk en wil in 2040 een vrijwel energie- en klimaatneutrale gemeente zijn. Met het voorziene elektriciteit in 2030 en de voorziene toenamen van het elektriciteit gebruikt naar 2050 vindt de gemeente het belangrijk om, conform het Klimaatakkoord, tot 2030 een eerste stap te zetten in het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit, zodat we in 2040 daadwerkelijk vrijwel alle elektriciteit duurzaam opwekken. Tot 2030 zien we hiervoor voornamelijk mogelijkheden in zon en windenergie.

De gemeente Montfoort wil in 2030 50% van de eigen verwachte elektriciteitsbehoefte van 2040 duurzaam opwekken. Dit komt neer op 43,8 GWh, wat ongeveer gelijk is aan de elektriciteit dat geproduceerd wordt met 2,5 grote windturbines (5,6 MW; 240 meter) *of* 4 middelgrote windturbines (3,6 MW; 150 meter) *of* 52 hecare zonnevelden op zuidzijde. Wat de exacte verdeling wordt van windturbines en zonnevelden staat nog niet vast.

Voor 2040 wil de gemeente vrijwel 100% van de eigen elektriciteitsbehoefte duurzaam opwekken, wat neerkomt op 87,8 GWh. Dit vertaalt zich ongeveer naar 5 grote windturbines (5,6 MW; 240 meter) *of* 9 middelgrote windturbines (3,6 MW; 150 meter) *of* 103 hecare zonnevelden op zuidzijde.

2.2. Toelichting toets- en afwegingskader

In het toets- en afwegingskader wordt vastgelegd onder welke voorwaarden grootschalige duurzame energieprojecten worden toegestaan. Deze voorwaarden kunnen ruimtelijk, technisch of financieel zijn, maar gaan ook over wat de gemeente maatschappelijk acceptabel vindt. Het toets- en afwegingskader wordt gebruikt om aanvragen van ontwikkelaars te beoordelen. Daarnaast is het belangrijke input voor de bijdrage van de gemeente aan de RES.

Een afwegingskader maakt het aan de ene kant makkelijker om te reageren op initiatieven in de gemeente. Aan de andere kant kan er gekeken worden welke locaties en manieren van het opwekken van duurzame elektriciteit (bijvoorbeeld zon op dak, zonneveld of windturbines) actief gestimuleerd kunnen worden om invulling te geven aan de opgave voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit, hetgeen in de RES beschreven staat.

Doel
Het toets- en afwegingskader heeft als doel om duidelijkheid te scheppen over de wijze waarop de gemeente Montfoort verzoeken voor grootschalige zon- en windprojecten op het gemeentelijk grondgebied beoordeelt op geschiktheid. Het toets- en afwegingskader geeft duidelijkheid aan de volgende drie partijen:

- Aan initiatiefnemers die lokaal duurzame elektriciteit willen opwekken.
- Aan de gemeente om deze initiatieven te beoordelen op hun ruimtelijke inpasbaarheid en maatschappelijke aanvaardbaarheid.
- Aan inwoners van de gemeente over de gebieden waar mogelijkerwijs zon- en windprojecten worden gerealiseerd.

Hoe is het toets – en afwegingskader tot stand gekomen?
Het toets- en afwegingskader is opgesteld op basis van:

- Participatie: de opbrengsten van de inloopavonden met bewoners, online enquêtes met bewoners, digitale gesprekken met bewoners en stakeholders.
- Technische analyse: voldoen de plannen bijvoorbeeld aan wettelijke regels en de mogelijkheden van het elektriciteitsnetwerk?
- Ruimtelijke visie: wat vinden stedenbouwkundigen, landschapsexperts?

Relatie met de RES
In de Regionale Energiestrategie (RES) wordt een deel van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord vertaald naar regionale afspraken. Dat gaat in elk geval om de afspraken die zijn gemaakt aan de sectortafel Gebouwde omgeving en Elektriciteit, te weten:

- Het opwekken van duurzame elektriciteit op land;
- De warmtetransitie in de gebouwde omgeving (door het opstellen van een Regionale Structuur Warmte);

In totaal zijn er dertig RES-regio's in Nederland. Binnen elke RES-regio werken overheden samen met maatschappelijke partners, netbeheerder, het bedrijfsleven en inwoners aan deze RES. De gemeente Montfoort is onderdeel van de RES-regio U16.

Het toets- en afwegingskader dat dit document beschrijft, geeft duidelijkheid aan de RES-regio U16 welke (on)mogelijkheden er binnen de gemeente Montfoort zijn voor het grootschalig opwekken van elektriciteit uit zon en wind. Op basis van de toets- en afwegingskaders van de verschillende gemeenten binnen de regio, stelt de RES-regio U16 vast wat het regionale aanbod is ten aanzien van het opwekken van duurzame elektriciteit op land. De gemeente Montfoort trekt in dit verband gezamenlijk op met de Lopikerwaardgemeenten IJsselstein, Lopik, Woerden en Oudewater.

Het is mogelijk dat het toets- en afwegingskader wordt aangepast nadat de RES-regio de RES 1.0 heeft vastgesteld. Bijvoorbeeld om als gemeente meer bij te dragen aan de regionale opgave en/of aan te sluiten bij regionale richtlijnen. Denk bijvoorbeeld aan een aanpassing van uitgesloten gebieden of voorkeursgebieden, of het aanpassen van de richtlijnen rondom proces- en financiële participatie.

In hoeverre het toets- en afwegingskader kan worden bijgesteld naar aanleiding van het vaststellen van een definitieve RES, hangt af van de lokale beleidsruimte op dat moment. Indien de gemeente echter onvoldoende meewerkt aan de uitvoering van de RES, kan de provincie uiteindelijk bepaalde eisen opleggen aan de gemeente, zoals via haar omgevingsbeleid. In het uiterste geval kan het Rijk eveneens ruimtelijke bevoegdheden overnemen, zoals via een projectbesluit.

Uit welke onderdelen bestaat het afwegingskader?
Het toets- en afwegingskader bestaat uit maatschappelijke, ruimtelijke en wettelijke beoordelingskaders die meegenomen dienen te worden in de beoordeling van een verzoek voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente Montfoort. Een deel van deze beoordelingskaders zijn van toepassing op alle verzoeken; een deel van deze beoordelingskaders zijn enkel van toepassing op verzoeken voor het ontwikkelen van zonnevelden en/of windmolens in een specifieke zone.

De beoordelingskaders per zone worden samengevat in een gebiedstabel. Aanvullend op deze gebiedstabel wordt een prioriteringsoverzicht gegeven, waarin de verschillende zones worden geordend in een volgorde, met bovenaan de zones die als eerste worden opengesteld voor de ontwikkeling van projecten voor het opwekken van duurzame elektriciteit. De gebiedstabel en het prioriteringsoverzicht zijn onderdeel van de conclusie van dit toets- en afwegingskader.

Reikwijdte
Het toets- en afwegingskader gaat uitsluitend over het grootschalig opwekken van energie uit *zon* en *wind*. Overigens betekent dit niet dat de energieopgave van de gemeente Montfoortenkel zal worden ingevuld met zonnevelden en windmolens. Ook andere duurzame energiebronnen kunnen hierin een rol spelen. Wel heeft dit toets- en afwegingskader enkel betrekking op lokale initiatieven voor het grootschalig opwekken van energie uit zon en wind.

Ook gaat dit toets- en afwegingskader nadrukkelijk over het *grootschalig* opwekken van energie uit zon en wind. Daaronder verstaan we installaties van zonnepanelen op land of op grote daken met een minimaal vermogen van 15 kWp – oftewel 40 à 50 zonnepanelen – of een windmolen met een minimaal vermogen van 3 MW.

Waarom wordt er in dit toets- en afwegingskader enkel gefocust op het grootschalig opwekken door zonnepanelen en windturbines?
De focus van het toets- en afwegingskader ligt op technieken die op dit moment technisch haalbaar zijn voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit. Dit komt overeen met het 'soort' opwek dat wordt meegenomen in de RES. Er wordt immers op korte termijn een bijdrage aan duurzame elektriciteit verwacht. Hierdoor worden de pijlen op de korte termijn vooral gericht op technisch haalbare technieken (technical readiness level is hoog).

Binnen de energietransitie vindt echter veel innovatie plaats, zowel binnen de zonne- en windenergie, als rondom nieuwe technieken. Op het moment dat andere technieken ook technisch haalbaar zijn, kan dit invloed hebben op dit toets- en afwegingskader. Net als de RES is het afwegingsdocument niet een statisch document, maar wordt dit periodiek aangepast.

Wat wordt er met het afwegingskader gedaan?
Het toets- en afwegingskader wordt ingezet om af te wegen welke locaties 'open' worden gezet voor vergunningsprocedures voor zonnevelden of windturbines. De voorwaarden die zijn opgesteld in het toets- en afwegingskader moeten aantoonbaar worden gemaakt door de vergunningaanvrager. De vergunning is van tijdelijke aard. Bovendien is er een opruimplicht.

Voorwaarden
Er kan op verschillende locaties meer of minder draagkracht zijn (landschappelijk) voor inpassing van zonne- of windprojecten. Soms kunnen voorwaarden voor inrichtingselementen bijdragen in de inpassing. Dit kunnen voorwaarden zijn over verschillende aspecten, zoals omvang, vorm en patroon, of een combinatie met andere functies. Daarnaast kunnen er voorwaarden worden gesteld op basis van proces of participatie: wie moet er (financieel) worden betrokken, voordat er op projectontwikkeling wordt overgegaan?

Naast de voorwaarden die gelden op gemeenteniveau, worden er ook vanuit het Rijk of de provincie voorwaarden gesteld. Zie voor een voorbeeld de instructieregel windenergielocatie uit het ontwerp Interim Omgevingsverordening van de provincie Utrecht.

2.3. Toelichting op het participatietraject

Doel participatietraject
Zoals gezegd, onderzoekt de gemeente Montfoort samen met onder meer technische experts, ondernemers en inwoners hoe en onder welke voorwaarden het mogelijk is om grootschalig duurzame elektriciteit op te wekken. Het participatietraject heeft als voornaamste doel: in kaart brengen wat inwoners van de gemeente Montfoort belangrijke voorwaarden vinden in het opwekken van duurzame elektriciteit en waar dat dan kan en waar niet.

In het participatietraject is geprobeerd een zo divers mogelijke groep inwoners te spreken. Dit om een zo groot mogelijke verscheidenheid aan argumenten, invalshoeken en zienswijzen in het traject aan bod te krijgen. Het is daarbij geen doel geweest om een representatieve groep mee te laten praten. Er kunnen dus meer mensen uit een bepaalde groep mee hebben gepraat, dan uit een andere bevolkingsgroep. Dat heeft echter niet geleid tot een grotere invloed op het eindresultaat.

Alles fases van het participatietraject

- **Fase 1:** sept – okt 2020. Het ontwikkelen van verschillende scenario's.
- **Fase 2**: okt – nov 2020. In gesprek over dillema's.
- **Fase 3**: nov – jan 2021. Voorleggen concept afwegingskader aan stakeholders.

Alle participatiemomenten op een rij voor gemeente Montfoort

- **Fase 1:**

    - Interviews met stakeholders: verschillende belanghebbende partijen zijn geïnterviewd (zoals ondernemersverenigingen, natuurorganisaties en de energiecoöperatie Lek en IJssel Stroom) over de kansen die zij zien en de zorgen die zij hebben bij het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente Montfoort en de Lopikerwaard
    - Eerste online vragenlijst: hierin zijn inwoners enkele energiedilemma's voorgelegd om te inventariseren welke voorkeuren het zwaarst wegen onder inwoners. De resultaten zijn meegenomen in het opstellen van vier energiescenario's voor de gemeente Montfoort, die zijn besproken tijdens de eerste twee inloopavonden in fase 2.
    - Raadsinformatieavond: raadsleden zijn geïnformeerd over de processtappen die gedurende het traject van het toets- en afwegingskader worden genomen, om tot het uiteindelijke eindproduct te komen.

- **Fase 2:**

    - Inloopavonden (2 avonden): tijdens de eerste serie inloopavonden zijn op basis van vier energiescenario's gesprekken gevoerd met inwoners over de mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente. Deze energiescenario's illustreren elk andere opties voor het opwekken van elektriciteit uit zon en wind in het buitengebied. Deze energiescenario's zijn overigens niet bedoeld als blauwdruk voor de toekomst, maar zijn een hulpmiddel geweest om een indruk te krijgen welke voorkeuren, belangen en waarden het zwaarst wegen voor inwoners.

- **Fase 3:**

    - Raadsinformatieavond: raadsleden zijn in deze fase geïnformeerd over de tussentijdse uitkomsten van het participatietraject en meegenomen in de keuzes en dilemma's m.b.t. het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente.
    - Inloopavond (1 avond): tijdens deze laatste inloopavond zijn inwoners de kaarten voorgelegd met daarop de kansen en beperkingen voor zonnevelden en windmolens per zone. Tijdens deze inloopavond is met inwoners gesproken over de mate van (on)geschiktheid van deze zones. Per zone is er een korte poll gehouden, waarbij inwoners konden aangeven in hoeverre zij kansen zien voor windmolens dan wel zonnevelden in een specifieke zone, en waarom zij dit zien.
    - Conceptversie toets- en afwegingskader voorgelegd aan stakeholders: de laatste versie van het document is toegestuurd naar de stakeholders die in fase 1 zijn geïnterviewd, om hen de gelegenheid te geven hierop te reageren. De reacties en suggesties van stakeholders zijn meegenomen in het uiteindelijk vaststellen van het definitieve toets- en afwegingskader.
    - Informatieavond (1 avond): in deze informatieavond zijn inwoners geïnformeerd over de belangrijkse opbrengsten uit het participatietraject en de belangrijkste keuzes die zien gemaakt in de laatste versie van het toets- en afwegingskader. Ook is toegelicht hoe de opbrengsten uit het participatietraject hierin is verwerkt. Er was ruimte voor vragen voor verduidelijkende vragen en het vervolgproces, de zienswijzeprocedure en de besluitvorming werd toegelicht.

Communicatiemiddelen ingezet om inwoners te benaderen

- Website gemeente
- Brieven huis aan huis
- Lokale wijkkranten
- Facebook
- Twitter
- Digitale informatiezuilen

Betrokken lokale en regionale stakeholders

- Bedrijvenvereniging Montfoort;
- Platform Duurzaam Montfoort;
- Stichting Hugo Kotenstein;
- LTO Afdeling Zuid-West Utrecht
- Stichting Werkgroep Behoud Lopikerwaard;

- Energie Coöperatie Lek en IJssel Stroom U.A.
- Agrarische natuurvereniging Lopikerwaard
- NMU
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Ook is met Eneco, Pure Energie en Solar Fields gesproken over het toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit. Bij het betrekken van deze partijen – alsook enkele bovenstaande lokale en regionale stakeholders – is rekening gehouden met het financiële belang dat deze partijen mogelijk hebben bij de realisatie van lokale energieprojecten. Het financiële belang van deze stakeholders is voor de gemeente niet zwaarwegend geweest in de uiteindelijke keuzes die zijn gemaakt in het toets- en afwegingskader.

3. Beoordelingskaders

In dit hoofdstuk worden drie verschillende beoordelingskaders besproken die meegenomen worden in het beoordelen van verzoeken van initiatiefnemers voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit. Het gaat hier om ruimtelijke, wettelijke en maatschappelijke kaders.

3.1. Ruimtelijke kaders

De gemeente Montfoort is onderverdeeld in verschillende zones. Elke zone heeft zo zijn eigen karakteristieken, kwaliteiten en opgaven. Of binnen een zone zonnevelden of windturbines geplaatst kunnen worden, hangt af van vele zaken. Bijvoorbeeld wettelijke geluids- en veiligheidsafstanden of provinciaal beleid. Maar dat windturbines of zonnevelden in principe ergens geplaatst kunnen worden, betekent niet dat dit gewenst is. En voor sommige gebieden kan het zijn dat windturbines of zonnevelden enkel worden toegestaan onder bepaalde voorwaarden.

De kaart hieronder laat de verschillende gebieden van de gemeente Montfoort zien. Het onderscheid is gemaakt op basis van verschil in ondergrond (veen of klei en veen).

Verdere uitwerking per landschappelijke zone kunt u vinden in de bijlage met een uitgebreide beschrijving van het gebied en de participatieve wensen per landschappelijke zone.

Figuur 1: Landschappelijke zones gemeente Montfoort

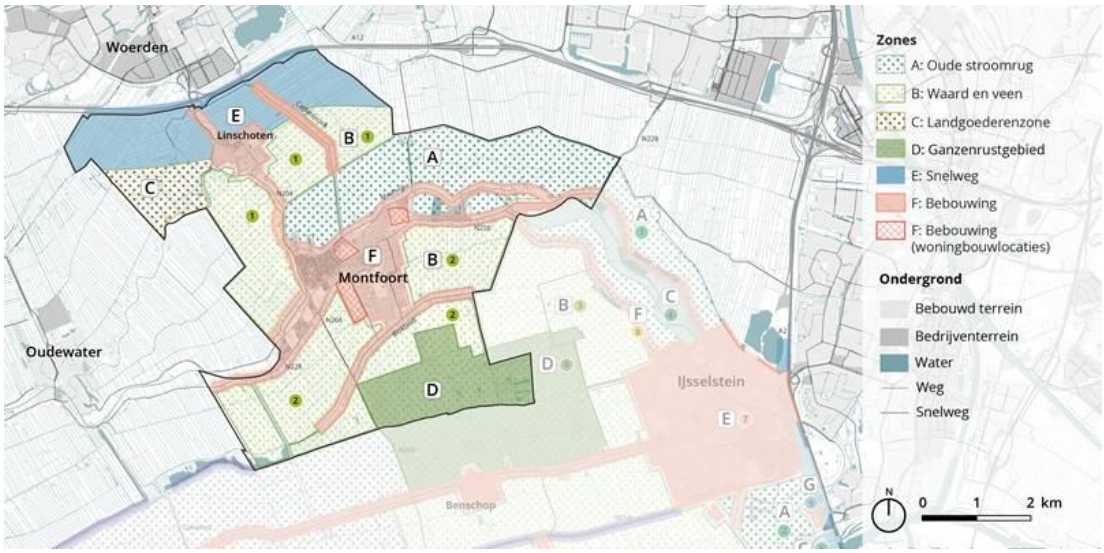

Kansen vanuit wet- en regelgeving

Op basis van bestaande wet- en regelgeving, zijn er zones aan te wijzen die in potentie geschikt kunnen zijn voor het plaatsen van windmolens en zonnevelden.

Wind

Figuur 2 laat de mogelijke zoekgebieden zien voor het plaatsen van windturbines, wanneer enkel wordt gekeken naar de geluids- en veiligheidseisen (conform de WHO-normen, zoals geadviseerd door de ODRU en de GGD) en provinciale voorwaarden. Hierbij wordt uitgegaan van bestaande bebouwing, wegen, buisleidingen en hoogspanningsleidingen. In de hieropvolgende paragraaf

betreffende 'specifieke voorschriften windturbines' wordt dieper ingegaan op de gehanteerde afstanden van windturbines tot geluidsgevoelige en/of kwetsbare objecten.
De onderstaande kaart laat niet zien of deze gebieden ook wenselijk zijn vanuit maatschappelijk en landschappelijk oogpunt. Ook de kansen en knelpunten in het bestaande elektriciteitsnetwerk zijn niet meegenomen in deze kaart.

Figuur 2: Zoekgebieden windmolens o.b.v. bestaande wet- en regelgeving

Legenda:

- *Groene gebieden:* windturbines zijn mogelijk volgens de gehanteerde wettelijke geluids- en veiligheidseisen. Er gelden geen aanvullende provinciale voorwaarden.
- *Oranje gebieden*: windturbines zijn mogelijk volgens de gehanteerde wettelijke geluids- en veiligheidseisen. Er zijn in deze gebieden aanvullende provinciale voorwaarden aanwezig, zoals stiltegebieden, weidevogelgebieden en Natuur Netwerk Nederland. Ook is gekeken waar voorwaarden gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen vanuit de Rijksdienst van het Cultureel erfgoed voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals archeologische rijksmonumenten.
- *Gebieden zonder omkadering:* hier zijn geen windturbines mogelijk wegens de gehanteerde veiligheids- en geluidsbeperkingen, bijvoorbeeld omdat ze dan te dicht bij bebouwing staan. Daarnaast heeft de provincie ganzenrustgebieden en Natura 2000 gebieden uitgesloten voor windturbines.

Zon

Onderstaande kaart (figuur 3) laat de mogelijke zoekgebieden zien voor het plaatsen van zonnevelden, wanneer enkel wordt gekeken naar landelijke en provincialevoorwaarden. Er gelden geen veiligheids- en geluidsbeperkingen voor zonnevelden.

Figuur 3: Zoekgebieden zonnevelden o.b.v. bestaande wet- en regelgeving

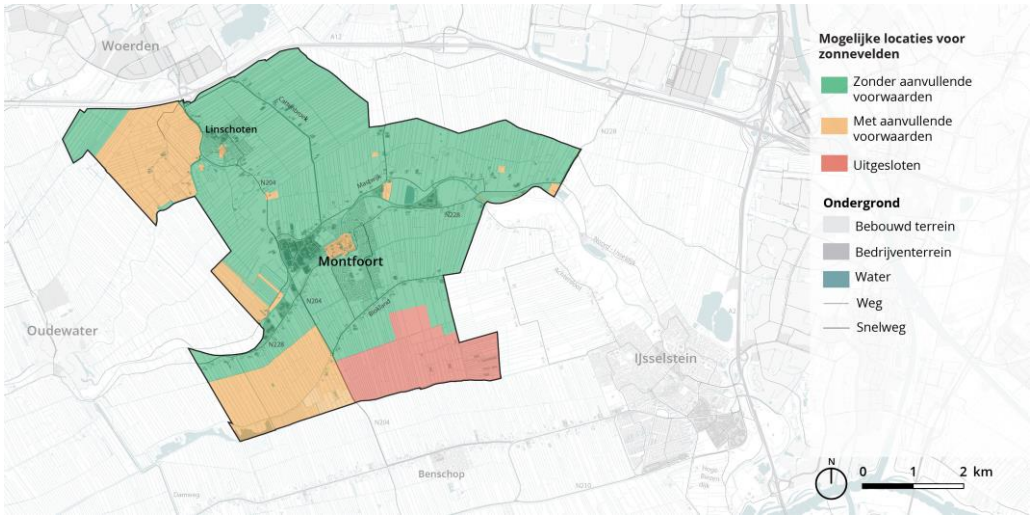

Legenda:

- *Groene gebieden:* Geen aanvullende provinciale voorwaarden.
- *Oranje gebieden*: Aanvullende provinciale voorwaarden aanwezig en/of vanuit de Rijksdienst van Cultureel erfgoed, Daken binnen de oranje gebieden gelegen zijn groen.
- *Rode gebieden:* hier zijn geen zonnevelden mogelijk wegens provinciaal beleid.

Specifieke voorschriften windturbines

Om een windturbine te kunnen plaatsen, moet aan verschillende wet- en regelgeving worden voldoen om de veiligheid en de leefbaarheid van de omgeving te beschermen. Zo zijn er regels ten aanzien van geluid, afstand tot kwetsbare objecten en slagschaduw.

Geluid

Inwoners die in de omgeving van een windturbine wonen, kunnen hinder ervaren van het geluid van windturbines. Om die reden dient een windturbine afstand te houden tot woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen. Deze norm is vastgelegd in het Activiteitenbesluit, waarin staat dat bij geluidsgevoelige objecten overdag maximaal 47 dB en 's nachts maximaal 41 dB geluid mag worden geproduceerd.

Ondanks dat geluid van windturbines minder luid is dan van andere bronnen (zoals verkeer en industrie), wordt dit geluid sneller als hinderlijk ervaren. De reden hiervan is het karakter van het geluid, en dan met name het zoeven en zwiepen van de wieken. Geluid kan leiden tot hinder, in het bijzonder tot verstoring van slaap. Door toenemende zorgen onder inwoners met betrekking tot mogelijk geluidshinder door windturbines, heeft de gemeente Montfoort – op basis van een zorgvuldige afweging – besloten om strengere geluidsnormen te hanteren bij het plaatsen van windturbines. De gemeente volgt hierbij het advies van de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) en de GGD, die adviseren om de WHO-advieswaarden aan te houden: maximaal 45 dB overdag en maximaal 40 dB 's nachts.

Om een dergelijk geluidniveau te realiseren, moet meer afstand worden gehouden tussen windmolens en geluidsgevoelige gebouwen. Voor windturbines van 5,6 MW vertaalt de WHO-normering zich grofweg naar een afstand van 500 meter, die moet worden aangehouden tussen windturbines en woningen. Deze afstand is meegenomen in figuur 4 om dit visueel inzichtelijk te

maken. Of een mogelijke locatie voor windturbines voldoet aan de geluidsnorm moet per locatie middels een akoestisch onderzoek worden bepaald, en vervolgens worden getoetst aan het Activiteitenbesluit (Wabo). De geluidsnorm is daarbij leidend, wat maakt dat de daadwerkelijke afstand die gehouden dient te worden iets kan afwijken.

Afstand tot objecten
Omdat een windturbine een gevaar oplevert voor de directe omgeving, zoals val- en werpgevaar, bestaan er minimale afstanden tussen windturbines en verschillende (beperkt) kwetsbare objecten. In het Handboek Risicozonering Windturbines (2014) zijn zulke minimumafstanden opgenomen voor panden, hoogspanningsleidingen, buisleidingen, risicobronnen, spoorwegen, vaarwegen en hoofdwegen. Bij de plaatsing van een windturbine dient rekening te worden gehouden met de minimumafstand tot deze objecten.

Daarnaast hanteert Rijkswaterstaat de beleidsregel dat er minstens vijftig meter afstand tussen een windturbine en een vaarweg moet worden aangehouden, om hinder van radarapparatuur te voorkomen. Ook kunnen windturbines, door hun hoogte en draaiende wieken, verstoring veroorzaken op de beelden van radarsystemen van radarstations van Defensie. Op voorhand is niet te bepalen of een verstoring acceptabel is, daarom dient bij het realiseren van windturbines hoger dan 90 m NAP op verstoring getoetst te worden.

Figuur 4: Veiligheids- en geluidsvoorschriften windturbines

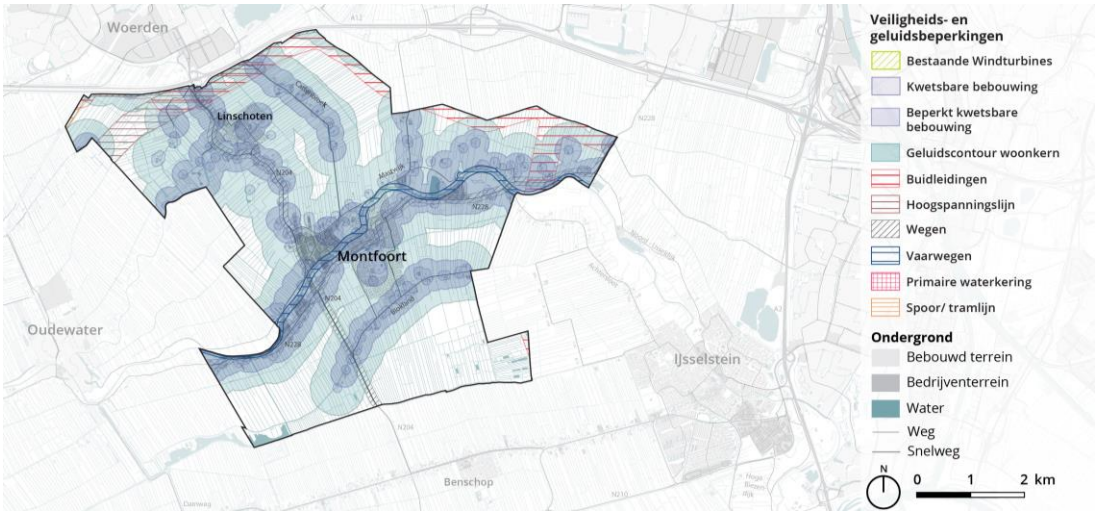

Slagschaduw
De ronddraaiende wieken van een windturbine werpen schaduw op de omgeving. Dat wordt 'slagschaduw' genoemd. De frequentie, intensiteit en duur van dergelijke slagschaduw bij een locatie bepalen de mate van hinder. In het Activiteitenbesluit (art. 3.14) en de Activiteitenregeling Milieubeheer (art. 3.12 en 3.13) staan daarom normen voor slagschaduw. Ter voorkoming van onacceptabele hinder van slagschaduw, zijn deze milieuregels leidend.

In sommige situaties moet een windturbine bij wet voorzien zijn van een automatische stilstandvoorziening. Dit is het geval als de afstand tussen de windturbine en het gevoelige gebouw minder dan twaalf maal de rotordiameter bedraagt en slagschaduw gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag kan optreden. In de rechtspraak wordt vaak een maximale duur van 6 uur per jaar gehanteerd.

Netwerk

De energietransitie resulteert in een decentrale energievoorziening. Dit vraagt om aanpassingen in het elektriciteitsnetwerk. Op locaties waar elektriciteit wordt opgewekt moet deze ook worden

ontsloten. De bestaande kabels en netwerkstations hebben op korte termijn niet allemaal voldoende capaciteit om nieuwe windturbines en zonnevelden aan te sluiten. Daarnaast kan de ongelijktijdigheid van vraag en productie van elektriciteit door zon en wind leiden tot momenten met grote overschotten (veel zon en wind, weinig vraag) en momenten van grote tekorten (avond of winter, en windstil). Hierdoor wordt landelijk en regionaal gekeken naar manieren om elektriciteit op te slaan en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen.

In de gemeente Montfoort is Stedin de netwerkbeheerder. Deze netbeheerder is ook betrokken bij de totstandkoming van dit afwegingskader. Zoals genoemd, zijn door de energietransitie de nodige aanpassingen van het elektriciteitsnetwerk vereist. Deze trajecten kosten tijd. Daarom zijn niet alle locaties geschikt om op korte termijn te gebruiken voor het opwekken van elektriciteit.

Tegelijkertijd zijn er op termijn zeker kansen om door gerichte investeringen van netbeheerders meer ruimte te bieden voor (innovatieve) energieprojecten op locaties waar nu nog onvoldoende capaciteit is om energieprojecten op aan te sluiten. Bovendien zijn er mogelijkheden om een deel van de onregelmatigheden in de elektriciteitsproductie van windturbines en zonnevelden door elkaar te laten wegnemer. Immers: vaak waait het op een donkere dag en is het windstil bij stralend weer. Een stabiele duurzame elektriciteitsproductie kan beter worden gegarandeerd door het combineren van windturbines en zonnevelden op één plek. En door dit te doen, is ook vaak maar één aansluiting op het net nodig (cable pooling). Dat betekent, naast dat slimmer gebruik wordt gemaakt van (bestaande) infrastructuur en hiermee aanvullende (maatschappelijke) kosten voor netuitbreiding worden gedrukt, dat initiatiefnemers van dergelijke lokale energieprojecten minder gebruikerskosten hebben.

De netbeheerder hanteert vuistregels over de afstand tussen een netstation en een windturbine/zonneveld, waarbij het economisch rendabel is voor de aanvrager om een installatie aan te sluiten op het netwerk. De aanvrager is hierbij degene die de windturbine/zonneveld gaat ontwikkelen. Daarnaast moet er ook op korte termijn voldoende capaciteit op de kabels en het netwerkstation zijn, zodat wind- en zonneprojecten kunnen worden aangesloten. Deze vuistregels worden door de gemeente meegenomen in de afweging welke zones tot 2030 en daarna worden opengesteld voor lokale energieprojecten. Hieronder worden deze vuistregels kort toegelicht.

Wind

Onderstaande kaart (figuur 5) laat de vuistregels zien voor de afstand waarvoor het economisch rendabel is om een windturbine aan te sluiten. Is deze afstand groter, dan wordt het moeilijker voor een aanvrager om een businesscase rond te krijgen. Deze kaart laat zien dat de gehele gemeente Montfoort valt binnen:

- De gehele gemeente Montfoort valt binnen 5 km van een elektriciteitstation waar windturbine projecten van 1,75 tot 10 MVA kunnen worden aangesloten.
- Het grootste deel van de gemeente valt binnen 10 km van een elektriciteitstation waar windturbine projecten van 10 tot 100 MVA kunnen worden aangesloten. De gebieden nabij landgoed Linschoten en Willeskop vallen er buiten.

Figuur 5: Mogelijkheden voor het aansluiten van windturbines op bestaande elektriciteitsnetwerk

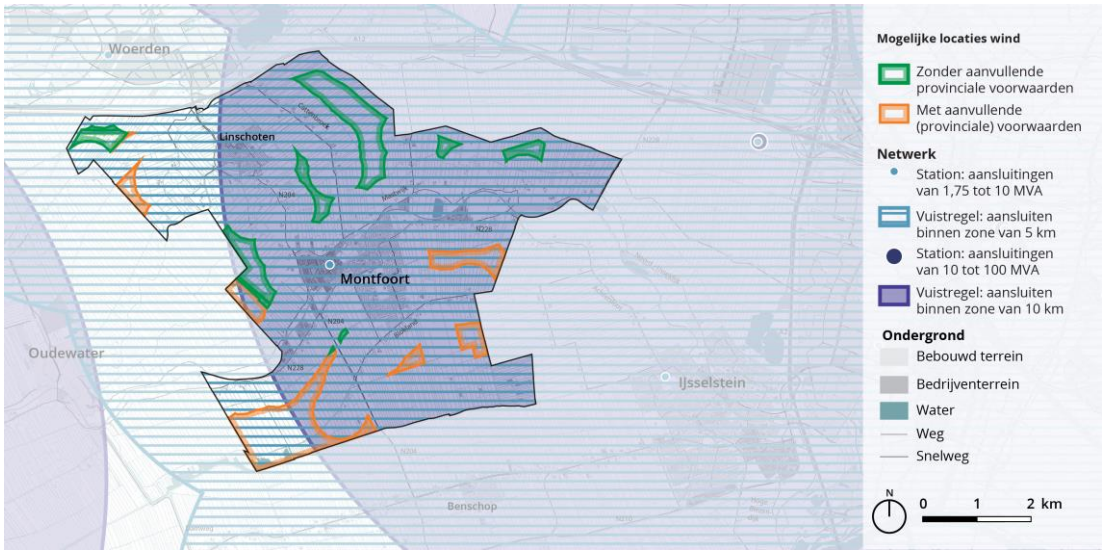

Zon

Onderstaande kaart laat de vuistregels zien voor de afstand waarvoor het economisch rendabel is voor een aanvrager om een zonneveld aan te sluiten. Deze vuistregels verschillen voor zonnevelden en windturbines omdat 1MW zon minder elektriciteit opwekt dan 1 MW wind. Daardoor is de afstand voor een rendabele businesscase voor zonnevelden kleiner dan voor windturbines.

Figuur 6: Mogelijkheden voor het aansluiten van zonnevelden op bestaande elektriciteitsnetwerk

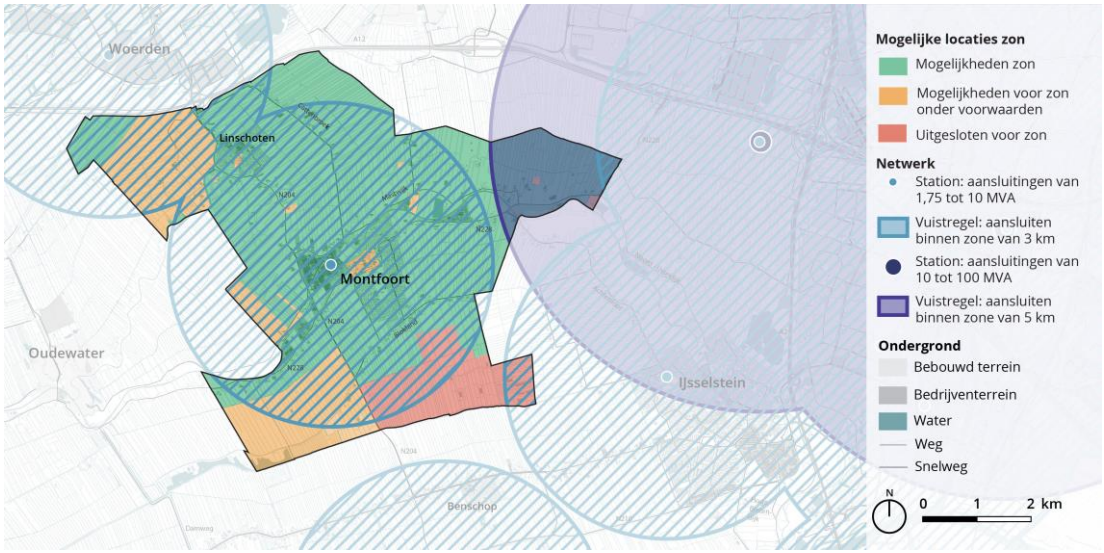

Deze kaart laat zien dat:

- Niet de gehele gemeente Montfooort valt binnen 3 km van een elektriciteitstation waar zonnevelden van 1,75 tot 10 MVA kunnen worden aangesloten. De randen van de gemeente vallen hier buiten.

- Het grootste gedeelte van de gemeente Montfoort buiten de 5km van een elektriciteitstation valt waar zonnevelden van 10 tot 100 MVA kunnen worden aangesloten.

3.2. Wettelijke kaders

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op aanvullende wettelijke kaders waar de gemeente Montfoort rekening mee moet houden in het beoordelen van verzoeken van initiatiefnemers om grootschalig duurzame elektriciteit op te wekken in de gemeenten. Als deze wettelijke kaders vanuit het Rijk en/of de provincie worden aangepast, dan vindt er vanuit de gemeente een heroverweging plaats. Het gaat om de volgende wettelijke kaders:

- Klimaatwet en Klimaatakkoord
- Omgevingswet (NOVI en POVI)
- Wet Natuurbescherming
- Natuurnetwerk Nederland

Klimaatwet en Klimaatakkoord

In de Klimaatwet is vastgelegd dat de Nederlandse CO_2-uitstoot in 2030 49% verminderd moet zijn ten opzichte van 1990, en in 2050 met 95% verminderd moet zijn ten opzichte van 1990. In de Klimaatwet staat echter niet hoe dit moet geschieden. De maatregelen die nodig zijn om deze doelen voor 2030 en 2050 te bereiken, staan namelijk in het Klimaatakkoord, dat in het najaar van 2019 is gepresenteerd. Het Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van het Parijse Klimaatakkoord dat in 2015 is overeengekomen met bijna 200 landen.

Deze reductie van CO_2-uitstoot is een serieuze opgave, die op tal van terreinen moet worden vormgegeven. Daarvoor is een onderscheid gemaakt in vijf sectoren: Elektriciteit, Mobiliteit, Industrie, Landbouw en de Gebouwde Omgeving.

Eén van de afspraken uit het Klimaatakkoord is om in 2030 de CO_2-uitstoot met 49% te hebben verlaagd. Dit bereiken we door 70% van de elektriciteitsproductie voor 2030 fossielvrij maken. In totaal gaat het hier om 91TWh aan duurzaam opgewekte elektriciteit. Van deze 91TWh wordt verwacht dat 7 TWh wordt gerealiseerd door de autonome groei van het kleinschalig opwekken van duurzame elektriciteit met zonnepanelen op daken. Om de resterende 84 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken, zijn er twee subdoelen geformuleerd:

- De opschaling van windturbines op zee naar 49 TWh;
- Opschaling van het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit op land naar 35 TWh.

Het voorgaande betekent ook dat kleinschalige zon-op-dak installaties in het Klimaatakkoord niet worden meegeteld voor het 84TWh doel, en dus ook niet voor het doel om 35TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken op land voor 2030.

Waar deze 35TWh in Nederland wordt opgewekt, wordt op regionaal niveau besloten in de vorm van een Regionale Energie Strategie (RES). Nederland is opgedeeld in dertig RES-regio's, die elk hun eigen RES moeten opstellen in samenwerking met lokale overheden, bedrijfsleven, inwoners, netbeheerders en maatschappelijke organisatie in de regio. Elke regio doet in deze RES een bod, waarin wordt toegelicht hoeveel de regio wil bijdragen aan de nationale ambitie om 35 TWh aan duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken op land. De focus in de RES ligt op de opgaven van de klimaattafels *Gebouwde Omgeving* en *Elektriciteit*.

Doordat deze opgaven in de RES-processen in de specifieke regionale context worden bekeken, worden ook andere (ruimtelijke) opgaven en uitdagingen meegenomen waarvoor de regio's staan. Iedere regio is immers verschillend. De gemeente Montfoort is onderdeel van de RES-regio U16.

Omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2022 in werking. Deze wet bundelt alle huidige wetten over de leefomgeving. Een onderdeel van de Omgevingswet is de omgevingsvisie. Dit is een integrale lange termijnvisie die over alle aspecten van onze leefomgeving gaat. Rijk, de provincie en de gemeente maken een omgevingsvisie. In de omgevingsvisie wegen overheden de verschillende belangen van wonen, bedrijven, mobiliteit en energie ten opzichte van elkaar. Om die reden is dit toets- en afwegingskader ook afgestemd op de omgevingsvisie. Wanneer de Omgevingswet onverhoopt niet in werking treedt, dan blijft de bestaande wetgeving van kracht, waaronder de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro).

Nationale omgevingsvisie (NOVI)

De NOVI geeft een doorkijk naar 2050, het jaar waarin de uitstoot van CO_2 met 95% lager moet zijn ten opzichte van 1990. De NOVI geeft richting aan de grote opgaven die het aanzien van Nederland de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen twee richtinggevende kaders mee voor de RES op het gebied voor opwek van duurzame elektriciteit:

- **Voorkeur voor grootschalige clustering**
  Grootschalige clustering van de productie van duurzame elektriciteit (door windmolens, eventueel in combinatie met zonnevelden). Hier ligt echter wel een expliciete afweging tegenover andere waarden, zoals landschappelijke kenmerken, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water en bodem en maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Voorwaarde is dat bewoners echt goed zijn betrokken, invloed hebben op het gebruik van en, waar dat kan, meeprofiteren in de opbrengsten. Het is belangrijk aandacht te besteden aan een natuurinclusief ontwerp en beheer bij duurzame energieprojecten om verstoring of aantasting van natuur en biodiversiteit zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden natuur te versterken, door bijvoorbeeld onderwaternatuur te realiseren bij windprojecten op water.

- **Voorkeursvolgorde voor zon pv**
  De afwegingprincipes van de NOVI leiden tot een voorkeur voor zonnepanelen op daken en gevels van gebouwen. Het inpassen op daken en gevels draagt niet alleen bij aan het combineren van functies. Omdat hier al sprake is van bebouwing zal het introduceren van zonnepanelen op deze plekken doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Vanuit diezelfde principes hebben daarna onbenutte terreinen in bebouwd gebied de voorkeur.

Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen, kan blijken dat ook locaties in het landelijk gebied nodig zijn. Ook in dat geval gaat de voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties.

NOVI-aandachtsgebied Groene Hart

Het buitengebied van Montfoort is onderdeel van het Groene Hart. Het Groene Hart en de daarbij behorende karakteristieken landschappen worden van nationale waarde geschat. Om die reden is het Groene Hart aangewezen als NOVI-aandachtgebied waarbij extra aandacht is voor ruimtelijke kwaliteit. De gevolgen die dit heeft zijn tot op heden niet bekend.

Provinciale omgevingsvisie (POVI) en (ontwerpversie) omgevingsverordening
In de Omgevingswet, die naar verwachting in 2022 wordt ingevoerd, staat dat elke provincie een visie moet hebben voor de gehele fysieke leefomgeving: de provinciale omgevingsvisie. Om deze visie in de praktijk goed te laten werken, zijn er regels beschreven in de omgevingsverordening.

Hier staat bijvoorbeeld in dat de provincie Utrecht Natura 2000-gebieden en ganzenrustgebieden uitsluit voor de ontwikkeling van zon en wind. Niet alleen worden gebieden uitgesloten, er kunnen ook voorwaarden worden gesteld. Dit kan voor zowel losse gebieden als voor de gehele provincie. Een voorbeeld van een regel uit de omgevingsverordening is: Artikel 5.4 Instructieregel Windenergielocatie uit Ontwerp interim omgevingsverordening.

1. Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen **Windenergie** kan bestemmingen en regels bevatten die de realisatie van windturbines met een vermogen van 3 MW of meer toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
    1. de windturbines worden in een in de omgeving passende combinatie van meerdere windturbines opgesteld; en
    2. voorzien wordt in een opruimplicht na beëindiging van de activiteit.
2. Wanneer een bestemmingsplan windturbines met een vermogen van minder dan 3 MW toestaat, wordt onderbouwd waarom windturbines met een vermogen van 3 MW of meer niet mogelijk zijn.
3. Wanneer een bestemmingsplan een solitaire windturbine toestaat, wordt onderbouwd waarom meerdere windturbines niet mogelijk zijn en dat de energieopbrengst van die solitaire windturbine opweegt tegen de impact die een solitaire turbine heeft op de omgeving.
4. De motivering van een bestemmingsplan bevat:
    1. een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan;
    2. een beeldkwaliteitsparagraaf; en
    3. een beschrijving van hoe de omwonenden en andere stakeholders in de planvorming zijn betrokken.

Toetsingsvoorwaarden in de (ontwerpversie) provinciale omgevingsverordening
De toetsingsvoorwaarden vanuit de Provincie Utrecht voor de ontwikkeling voor windturbines en zonnevelden in weidevogelkerngebieden, Natuur Netwerk Nederland (NNN) en stiltegebieden staan beschreven in de ontwerpversie van de provinciale omgevingsverordening. De toetsingsvoorwaarden van stiltegebieden gelden alleen voor windturbines en niet voor zonnevelden. Dit omdat zonnevelden geen tot nauwelijks geluid produceren. Deze kaart laat ook zien waar vanuit de Rijksdienst van het Cultureel Erfgoed (RCE) gebieden met toetsingsvoorwaarden aanwezig zijn.

Figuur 7: Toetsingsvoorwaarden voor windturbines en zonnevelden

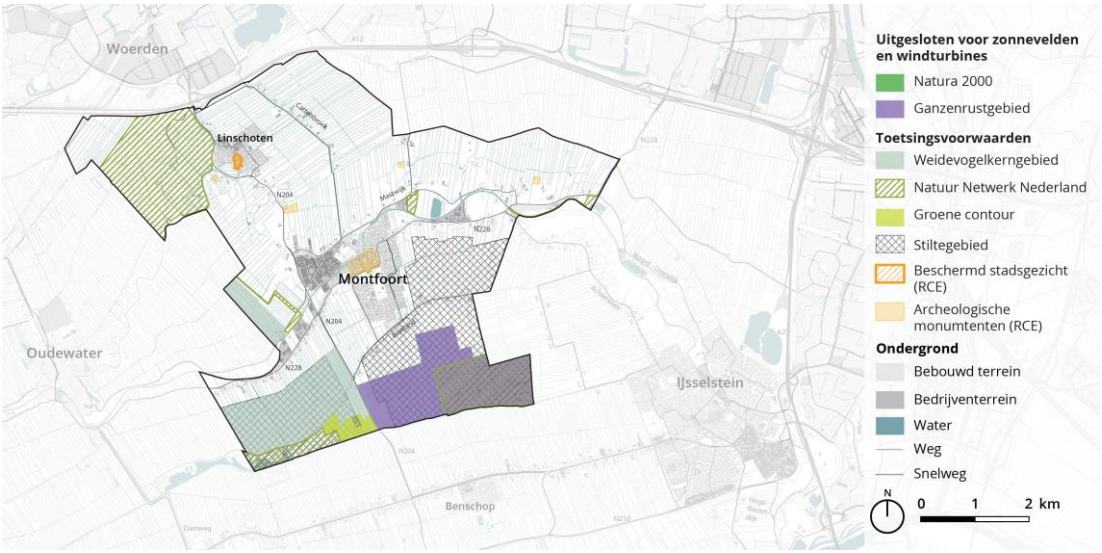

Wet Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) sluit aan bij en gaat op in de Omgevingswet. De Wnb beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. De wet moet ervoor zorgen dat de verschillende planten- en diersoorten in de natuur blijven bestaan. Ook kwetsbare soorten mogen niet verdwijnen. De wet regelt de bescherming van de in het kader van Europees natuurbeleid aangewezen Natura 2000-gebieden en een door de provincies bepaald samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'natuurnetwerk Nederland'.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Dit garandeert een zorgvuldige afweging bij projecten die mogelijk gevolgen hebben voor natuurgebieden. Voor gebieden in of nabij Natura 2000-gebied geldt dat onderzocht moet worden wat het significante effect is van een windproject op planten- en diersoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Het bevoegd gezag kan liggen bij het Rijk of de provincie.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk Nederland is opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones.

- Kerngebieden zijn nationale parken en andere natuurterreinen, landgoederen, bossen, grote wateren en waardevolle agrarische cultuurlandschappen die minimaal 250 hectare groot zijn.
- Natuurontwikkelingsgebieden zijn gebieden met goede mogelijkheden voor het ontwikkelen van natuurwaarden, van nationale en/of internationale betekenis. Zo zijn de groene contourgebieden in de provincie Utrecht natuurontwikkelingsgebieden.
- Verbindingszones zijn gebieden die kern- en natuurontwikkelingsgebieden als het ware aan elkaar knopen.

Het Natuurnetwerk Nederland ligt vast in de Wet ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime lijkt op dat voor Natura 2000-gebieden. Als een windproject de belangrijkste waarden en kenmerken van het gebied aantast, is het niet toegestaan. Ook hier geldt een uitzondering: als er geen redelijk alternatief is, er een dwingende reden van openbaar belang is en als er compensatie plaatsvinden. Als een windturbine in een NNN-gebied wordt geplaatst, moet een compensatieplan worden opgesteld waarin de compensatie vastligt.

3.3. Maatschappelijke kaders

Ieder projectvoorstel dat bij de gemeente Montfoort wordt ingediend voor een lokaal energieproject, wordt beoordeeld op basis van een aantal maatschappelijke uitgangspunten. Zodat inwoners op een volwaardige manier worden geïnformeerd en betrokken bij het plaatsen van windmolens en zonnevelden in hun omgeving.

Maatschappelijke acceptatie

De gemeente vindt het belangrijk dat nieuwe initiatieven om grootschalig duurzame elektriciteit op te wekken binnen de gemeentegrenzen, kunnen rekenen op maatschappelijke acceptatie. Dat betekent niet dat iedereen het unaniem eens moet zijn met de plaatsing van een windmolen of zonneveld. Wel wil de gemeente Montfoort ervoor zorgen dat de keuzes die gemaakt worden over het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit binnen de gemeentegrenzen, zoveel mogelijk kunnen rekenen op acceptatie onder de inwoners. Dit toets- en afwegingskader is ook mede tot stand gekomen met input van inwoners.

Constante dialoog met omgeving

De gemeente wil dat inwoners en andere belanghebbenden tijdig worden betrokken bij lokale energieprojecten rondom het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit. Dit kader beschrijft hoe dit proces moet plaatsvinden en de rol van initiatiefnemers en de gemeente daarbij.

De verschillende fases van een initiatief

De gemeente heeft als doel om gezamenlijk met de initiatiefnemer en bewoners een keuze te maken voor de beste locaties voor windturbines en/of zonnevelden in het landschap, met het oog op mens en milieu. Om eventueel verbindingen te leggen met andere gemeentelijke ambities en opgaven, gaat de gemeente gedurende het proces actief het gesprek aan met de initiatiefnemer en worden duidelijke afspraken gemaakt over de rol van de initiatiefnemer en de gemeente tijdens de verschillende fases van een initiatief.

De gemeente Montfoort onderscheidt verschillende fases van een initiatief:

- Verkenningsfase: de fase waarin een initiatiefnemer verkent of het mogelijk is in een bepaald gebied duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken.
- Planfase: de fase waarin de specificaties van het energieproject worden bepaald, zoals exacte locatie, aantal, hoogte en opbrengsten.
- Realisatiefase: de fase waarin het lokale energieproject daadwerkelijk wordt ontwikkeld.
- Exploitatiefase: de fase waarin het lokale energieproject elektriciteit opwekt.

De betrokkenheid van bewoners start in de verkenningsfase. In overleg met de gemeente stelt de initiatiefnemer een participatieplan vast, waarin wordt toegelicht wie, wanneer en op welke wijze wordt geïnformeerd en betrokken bij het lokale energieproject. Het participatieplan dient een uitkomst te zijn van een gezamenlijk gesprek tussen gemeente, initiatiefnemer en inwoners. Wel stelt de gemeente een aantal minimumeisen en uitgangspunten die de initiatiefnemer in acht dient te nemen voor het informeren en betrekken van inwoners. Deze eisen staan nader beschreven in de onderstaande paragrafen.

De betrokkenheid van bewoners

Er is een onderscheid te maken tussen de effecten die het opwekken van duurzame elektriciteit heeft op verschillende bewoners. De gemeente maakt hierbij het volgende onderscheid:

Direct omwonenden

Onder direct omwonenden verstaat de gemeente iedere inwoner van de eigen gemeente of omliggende gemeenten die in een straal van 10 keer de tiphoogte woont vanaf de windturbine, gemeten vanaf de meest dichtbij staande windturbine. Bij het bepalen van wie direct omwonenden zijn in het geval van zonnevelden, wordt als uitgangspunt een straal van 500 meter genomen, gemeten vanaf de buitenranden van het zonneveld.

De initiatiefnemer heeft de mogelijkheid om af te wijken van het uitgangspunt van de gemeente voor het bepalen van de groep 'direct omwonenden' van een windproject, enkel als dit ten goede komt aan het bieden van maatwerk in het participatietraject aan inwoners die tenminste binnen een afstand van 1.000 meter van de dichtstbijzijnde windturbine woonachtig zijn. De initiatiefnemer dient in het projectvoorstel helder te verantwoorden wie voor het lokale energieproject worden beschouwd als direct omwonenden, en – indien van toepassing – waarom is afgeweken van het uitgangspunt dat de gemeente heeft gesteld in dit toets- en afwegingskader.

Acceptatiegebied

De effecten van een windmolen of zonneveld beperken zicht echter niet tot direct omwonenden. Naast direct omwonenden zijn er ook inwoners wiens belang niet rechtstreeks is betrokken bij de plaatsing van een windmolen en/of zonneveld in hun directe omgeving, maar ervaren zij wel effecten op hun leefomgeving. Dit zijn inwoners die binnen het acceptatiegebied wonen. Over het algemeen wordt voor een acceptatiegebied een wijk of dorp gekozen. Het acceptatiegebied kan worden uitgebreid tot de gehele landschappelijke zone van het afwegingskader, als het plaatsen van een windmolen en/of zonneveld in deze landschappelijke zone invloed heeft op mogelijke toekomstige trajecten elders in de zone.

De initiatiefnemer neemt in het projectvoorstel op wat onder het acceptatiegebied wordt verstaan en verantwoordt deze keuze.

Procesparticipatie

De gemeente Montfoort vindt het belangrijk dat de omgeving van een toekomstig lokaal energieproject de mogelijkheid wordt geboden een actieve en betrokken rol te hebben in de verschillende fases van een lokaal initiatief.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het proces om inwoners te betrekken. De gemeente stelt hieraan een aantal minimumeisen:

- Een brief richting de direct omwonenden bij de start van de verkenningsfase.
- Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor tenminste direct omwonenden bij de start van de verkenningsfase.
- Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor tenminste direct omwonenden tijdens de planfase waarin de initiatiefnemer de verschillende opties presenteert, voorafgaand aan het maken van deze keuzes.
- Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor direct omwonenden en inwoners uit het acceptatiegebied over de mogelijkheden die financiële participatie biedt.

- De bijeenkomsten zijn openbaar toegankelijk.
- Een initiatiefnemer moet openbare verslagen maken van deze bijeenkomsten en daarin aangeven wat met de input van de aanwezigen is gedaan.

Financiële participatie

Zonnevelden en windturbines hebben een impact op de leefomgeving. Het is daarom belangrijk dat inwoners ook de voordelen ervaren van het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in hun omgeving. Dit kan bijvoorbeeld door inwoners te laten delen in de opbrengst en zeggenschap te geven over het initiatief. Dit heet financiële participatie.

De gemeente wil dat iedereen de mogelijkheid heeft om daarin mee te doen, ongeacht financiële draagkracht. De initiatiefnemer bepaalt samen met inwoners uit het acceptatiegebied welke vormen van financiële participatie het meest geschikt zijn voor het specifieke project. Wel is het uitgangspunt om direct omwonenden meer te laten meeprofiteren dan mensen die verder weg wonen. Ook dienen de afspraken die gemaakt worden omtrent financiële participatie in lijn te zijn met de gedragscode van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA) in het geval van windturbines en de gedragscode van Holland Solar in het geval van zonnevelden.

Er zijn verschillende vormen van financiële participatie mogelijk. De gemeente onderscheidt hierbij vier vormen:

- Lokaal eigendom;
- Omgevingsfonds;
- Omwonendenregeling;
- Sociale grondvergoedingen;

De initiatiefnemer dient in het projectvoorstel toe te lichten op welke wijze invulling wordt gegeven aan deze vormen van financiële participatie. Indien de initiatiefnemer in zijn projectvoorstel afwijkt van de voorkeuren en/of uitgangspunten van de gemeente, zoals toegelicht hieronder, dan dient de initiatiefnemer dit te verantwoorden in het projectvoorstel.

Lokaal eigendom *(van toepassing op wind- en zonneprojecten)*
De gemeente Montfoort vindt het bij de ontwikkeling en exploitatie van lokale energieprojecten van groot belang dat partijen, inclusief de omgeving, op een gelijkwaardige manier samenwerken. Dit vertaalt zich in een evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied, waarbij de initiatiefnemer – in lijn met het Klimaatakkoord – ernaar streeft om tenminste 50% lokaal eigendom (burgers en lokale bedrijven) te realiseren.

De gemeente stelt 50% lokaal eigendom nadrukkelijk als streven, en niet als harde eis. Of 50% lokaal eigendom wordt behaald, is immers afhankelijk van de mate van interesse onder inwoners. De initiatiefnemer moet aantonen welke stappen zijn ondernomen om lokaal eigenaarschap te verwezenlijken in het project. Om te borgen dat de initiatiefnemer hiervoor voldoende mogelijkheden beidt, laat de gemeente, wanneer zij hier aanleiding toe ziet, een onafhankelijke toets op lokaal eigenaarschap uitvoeren. De initiatiefnemer dient hier medewerking aan te verlenen.

Zodra een lokaal energieproject uitsluitend tot doel heeft om duurzaam opgewekte elektriciteit te verkopen door dit terug te leveren aan het net, dan dient een onafhankelijke lokale organisatie (in de vorm van een stichting, vereniging of coöperatie) betrokken te zijn bij het energieproject om lokaal eigenaarschap te borgen. Alle inwoners van de gemeente Montfoort dienen de mogelijkheid

te hebben om lid te worden van deze organisatie, om zo in dit project te participeren. Slechts in het geval dat elektriciteit duurzaam wordt opgewekt voor eigen gebruik, waarbij het overschot op het net wordt geleverd, mag de energie-installatie van een bedrijf of inwoner zijn. De gemeente wil immers niet voorschrijven hoe een bedrijf of particulier zijn eigen stroom opwekt.

Voordat er wordt gestart met de realisatiefase van het project, moeten inwoners uit het acceptatiegebied geïnformeerd zijn over de manier waarop er financiële participatie plaatsvindt tijdens de exploitatiefase en hoe zij hieraan kunnen meedoen. Onder lokaal eigendom verstaat de gemeente de opties 'mede-eigenaarschap' en 'financiële deelneming', zoals omschreven in de Participatiewaaier (2019)[1].

Omgevingsfonds *(van toepassing op windprojecten)*
Het is aan de initiatiefnemer van een lokale windproject – coöperatief als niet-coöperatief – of een omgevingsfonds wordt opgezet. Dit heeft wel de voorkeur voor de gemeente Montfoort. Met een omgevingsfonds kunnen omwonenden die niet in staat zijn zelf te investeren, ook financieel participeren. De wijze waarop dit omgevingsfonds wordt beheerd en de wijze waarop besluitvorming geschiedt wat betreft de besteding van de opbrengsten, wordt opgenomen in het projectvoorstel.

Omwonendenregeling *(van toepassing op windprojecten)*
De gemeente vindt dat inwoners, die in de nabijheid wonen van een windturbine, recht hebben op een redelijke bewonersvergoeding. Dit kan gaan om het aanbieden van groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere (financiële) vergoeding. De inwoners die hiervoor in aanmerking komen worden middels maatwerk bepaald. Indien hierbij afgeweken wordt van de groep inwoners die als 'direct omwonenden' wordt gerekend, dan dient dit door de initiatiefnemer helder verantwoord te worden in het projectvoorstel.

Voor het bepalen van de bewonersvergoeding voor inwoners wordt gebruik gemaakt van een rechtvaardige verdeelsleutel die door de initiatiefnemer, de gemeente en inwoners uit de nabije omgeving van een windturbine, transparant en gemeenschappelijk te worden vastgesteld. De initiatiefnemer dient in het projectvoorstel aan te geven op welke wijze deze vergoeding wordt bepaald.

Grondvergoedingen *(van toepassing op windprojecten)*
De gemeente wil voorkomen dat een initiatiefnemer een lokaal energieproject opzet met als startpunt zijn of haar eigen grondposities, en daarbij geen onderzoek meer verricht naar wat de beste locatie is voor een windturbine. Het is immers mogelijk dat percelen, die aangrenzend liggen aan de eigen grondposities, uiteindelijk een betere locatie blijken voor een lokaal energieproject.

Om te voorkomen dat initiatieven worden ontwikkeld op niet optimale locaties, heeft de gemeente de voorkeur dat de initiatiefnemer voorafgaand aan de planfase afspraken maakt over het socialiseren van grondvergoedingen. Deze afspraken worden vermeld en toegelicht in het projectvoorstel dat de initiatiefnemer indient bij de gemeente.

Afspraken over het socialiseren van grondvergoedingen worden gemaakt met grondeigenaren die hun grond ter beschikking stellen voor de realisatie van een windturbine op eigen terrein én grondeigenaren die (waarschijnlijk) geen windturbine op hun terrein krijgen maar wel grond bezitten in de omgeving van de locatie waar volgens de conceptplannen – opgesteld in de verkenningsfase van het energieproject – een windturbine wordt geplaatst.

[1] https://www.klimaatakkoord.nl/documenten/publicaties/2019/11/18/participatiewaaier

Voor het bepalen van de sociale grondvergoedingen wordt gebruik gemaakt van een rechtvaardige verdeelsleutel die door de initiatiefnemer en grondeigenaren in het gebied transparant en gemeenschappelijk vastgesteld wordt. De verdeelsleutel wordt vastgesteld voordat de exacte locatie van het lokale energieproject is bepaald.

4. Conclusie

De gemeente Montfoort heeft een opgave om meer duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken. Daarvoor is een goede ruimtelijke inpassing randvoorwaardelijk, die past bij de openheid, linten en cope-verkaveling van het gewaardeerde landschap van het Groene Hart. Maar ook een ruimtelijke inpassing die kan rekenen op draagvlak onder de inwoners van de eigen gemeente en de nabijgelegen gemeenten.

In dit hoofdstuk wordt duidelijkheid gegeven waar, wanneer en onder welke voorwaarden zonnevelden en windmolens geplaatst kunnen worden in de gemeente.

Algemene ruimtelijke uitgangspunten

In de Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard is de gemeente Montfoort – gezamenlijk met de gemeenten IJsselstein, Lopik, Oudewater, Woerden en het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden – gekomen tot enkele algemene ruimtelijke uitgangspunten voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de regio. Op deze manier willen de gemeenten in de Lopikerwaard ervoor zorgen dat het landschap in de regio zo min mogelijk wordt belast. Het accommoderen van de energietransitie wordt immers gezien als een van de belangrijkste 'ruimtevragers' tot 2050.

Verzoeken van initiatiefnemers van lokale energieprojecten, worden getoetst op basis van een aantal algemene ruimtelijke uitgangspunten die voornamelijk voortkomen uit de Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard. Het betreft de volgende uitgangspunten:

- Windturbines worden zoveel mogelijk in een combinatie van meerdere windturbines opgesteld. De Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard geeft een voorkeur aan een lijnopstelling.
- Voor zonnevelden is het van belang dat de structuren in het landschap herkenbaar blijven en worden voorzien van een goede landschappelijke inpassing.
- Zonnepanelen worden in een opstelling geplaatst die ruimte biedt voor een bij het gebied passende bodemkwaliteit
- Voor zowel zonnevelden als windturbines is er een opruimplicht na het beëindigen van de activiteit.
- Andere ruimtelijke opgaven dienen zoveel mogelijk worden meegenomen in de ontwikkeling van energieprojecten. Zoals beschreven in de Regionale Omgevingsagenda Lopikerwaard, spelen naast de energietransitie ook andere ruimtelijke opgaven in Montfoort en de Lopikerwaard. Binnen een energieproject kunnen opgaven worden gecombineerd. Bijvoorbeeld door in de inrichting van een zonneveld rekening te houden met het vergroten van de biodiversiteit.

Gebiedstabellen

Naast de algemene ruimtelijke uitgangspunten die gelden voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente, zijn er ruimtelijke uitgangspunten die slechts gelden voor één of enkele landschappelijke zones in de gemeente. Deze gebiedsspecifieke ruimtelijke uitgangspunten worden weergegeven in twee gebiedstabellen, één gebiedstabel voor het plaatsen van zonnevelden (tabel 1) en één gebiedstabel voor het plaatsen van windmolens (tabel 2).

Ook wordt in deze gebiedstabellen aangegeven in hoeverre de inwoners uit de gemeente, die zijn betrokken bij het participatietraject in de aanloop naar het vaststellen van dit toets- en afwegingskader, kansen zien voor windturbines of zonnevelden in deze zones. De maatschappelijke voorkeuren per gebieden dienen in samenhang te worden bezien met de algemene uitkomsten van het participatietraject (inclusief aanvullende voorwaarden die inwoners stellen), zoals beschreven in bijlage 3. Ten slotte wordt per zone aangegeven of deze vóór of na 2030 wel of niet wordt opengesteld voor het plaatsen van windturbines of zonnevelden.

Het openstellen van een zone betekent overigens niet dat er in de desbetreffende zone ook daadwerkelijk wind- en zonneprojecten worden geplaatst. Dit is immers afhankelijk van de mate waarin initiatiefnemers verzoeken indienen om in deze zones energieprojecten te ontwikkelen en de uiteindelijke keuze van de gemeente om deze energieprojecten toe te staan. Dit toets- en afwegingskader is dan ook bedoeld om handvatten te bieden om als gemeente tot een gewogen keuze te komen voor het toestaan van lokale wind- en zonneprojecten.

Legenda:

- *Groene gebieden:* gebieden die door de gemeente als grotendeels geschikt worden gezien voor het plaatsen van windturbines en/of zonnevelden op basis van de gebiedsspecifieke ruimtelijke uitgangspunten en maatschappelijke voorkeuren
- *Oranje gebieden:* gebieden die door de gemeente in beperkte mate geschikt worden gezien voor het plaatsen van windturbines en/of zonnevelden op basis van de gebiedsspecifieke ruimtelijke uitgangspunten en maatschappelijke voorkeuren
- *Rode gebieden:* gebieden die door de gemeente als ongeschikt worden gezien voor het plaatsen van windturbines en/of zonnevelden op basis van de gebiedsspecifieke ruimtelijke uitgangspunten en maatschappelijke voorkeuren.

Tabel 1: Gebiedstabel mogelijkheden voor plaatsing zonnevelden

Naam gebied	**Code**	**Geschikt-heid gebied**	**Ruimtelijke uitgangspunten**	**Maatschappelijke voorkeuren**	**Openstelling gebied (tot 2030/na 2030)**
Oude stroomrug	A	Geschikt	• Geen NNN aanwezig, wel grenst het gebied aan het NNN. • Ligt ook al de vuilstortplaats waar een zonneveld is gerealiseerd	• Inwoners zien hier veel of een aantal kansen voor zonnevelden, indien deze dichtbij de stortplaats worden gelegd en/of als geen kostbare land-bouwgrond hiervoor wordt gebruikt.	• Gebied pas gebruiken na 2030 voor de opgave voor 2040 en verder indien er nog steeds zon en wind projecten nodig zijn voor de RES opgave • Indien RES opgave tot 2030 met aandeel zon niet gehaald wordt, dan alsnog open

					stellen voor opgave 2030
Polders ten noorden van Montfoort (waard en veen?)	B1	Beperkt geschikt	• Beperkte mogelijkheden in uiterste noorden van dit gebied a.g.v. beperkte netcapaciteit tot 2030	• Verdeeldheid onder inwoners; ene helft ziet hier veel/een aantal kansen; de andere helft weinig/geen kansen	• Pas benutten voor opgave na 2030
Polders ten zuiden van Montfoort	B2	Beperkt geschikt	• Delen van polders zijn onderdeel van weidevogel-kern- en stiltegebied	• Wordt als minder geschikt bevonden dan polders ten noorden van Montfoort	• Pas benutten na 2030 en onder voorwaarde als blijkt dat het echt niet anders kan
Land-goederen-zone	C	Ongeschikt	• Onderdeel van NNN	• Wordt als minst geschikt gebied gezien i.v.m. natuur- en landschapswaarden	• Niet / nooit openstellen
Ganzenrust-gebied	D	Ongeschikt	• Uitgesloten op grond van de POV	• Niet uitgevraagd aan inwoners, aangezien gebied al is uitgesloten.	
Snelweg	E	Geschikt	• Oostelijk deel van de snelwegzone is onderdeel van NNN • Veel restruimtes die geschikt zijn voor zonnevelden	• Wordt als meest geschikte plek gezien voor zonnevelden	• Hier zon en wind gezamenlijk bevorderen door cable pooling
Bebouwing	F	Beperkt geschikt	• Aanvullende voorwaarden voor gebieden met beschermd stadsgezicht en voor monumenten.	• Inwoners zien met name kansen voor zonnepanelen op daken; minder voorkeur voor zonnevelden vlakbij bebouwd gebied	• Vooralsnog alleen op daken toestaan, als blijkt dat het na 2030 echt niet anders kan, onder voorwaarden mogelijk toestaan. Woningbouw, recreatie en natuur, enz hebben voorrang

Tabel 2: Gebiedstabel mogelijkheden voor plaatsing windturbines

Naam gebied	Code	Geschikt-heid gebied	Ruimtelijke uitgangspunten	Maatschappelijke voorkeuren	Openstelling gebied (tot 2030/na 2030)
Oude stroomrug	A	Beperkt geschikt	• Geen NNN aanwezig, wel grenst het gebied aan het NNN. • Veel sprake van kwetsbare bebouwing, en dus geluids- en veiligheidsvoorschriften • Aantal deelgebieden die geschikt zijn o.b.v. geluids- en veiligheids-voorschriften en POVI. • Clustering mogelijk gewenst met windmolens Reijerscop (gemeente Utrecht)	• Verdeeldheid over dit gebied voor het plaatsen van windmolens; ene helft ziet hier veel/een aantal kansen; de andere helft juist weinig/geen.	• Toelaten na 2030 als het echt niet anders kan.
Polders ten noorden van Montfoort	B 1	Beperkt geschikt	• Groot gebied ten oosten van Linschoten dat volgens geluids- en veiligheidsvoorschriften en POVI geschikt is voor windmolens • Clustering mogelijk gewenst met windmolens Reijerscop (gemeente Utrecht) • Polders ten noord-westen van dit gebied valt buiten 10km van een elektriciteitsstation	• Slechts een klein deel van de inwoners ziet in dit gebied kansen voor windmolens. Het plaatsen van windmolens wordt verstorend bevonden voor het open polderlandschap	• Dit gebied open stellen voor het invullen van de opgave tot 2030. • Wel vraagt dit goede afstemming met omliggende gemeenten

			waar windturbines van 10 tot 100 MVA kunnen worden aangesloten. • Polders ten noord-westen van dit gebied grenst aan NNN		
Polders ten zuiden van Montfoort	B 2	Beperkt geschikt	• Delen van polders zijn onderdeel van weidevogel-kern- en stiltegebied • Gebied nabij Willeskop valt buiten 10km van een elektriciteitsstation waar windturbines van 10 tot 100 MVA kunnen worden aangesloten. • Meeste deelgebieden hebben aanvullende provinciale voorwaarden	• Nauwelijks inwoners die kansen zien in dit gebied voor windmolens. Dit gebied vindt men ook minder geschikt dan de polders in het noorden van Montfoort. •	• Dit gebied tot 2030 en waarschijnlijk ook daarna niet gebruiken. • Eventueel na 2030 in samenhang met plannen in de aansluitende polders van de buurgemeenten Lopik en / of Oudewater
Landgoederenzone	C	Ongeschikt	• Onderdeel van NNN • Valt buiten 10km van een elektriciteitsstation waar windturbines van 10 tot 100 MVA kunnen worden aangesloten	• Wordt door een ruime meerderheid van de inwoners gezien als niet geschikte plek voor windmolens.	• Onder voorwaarde toegestaan als er een goed landschappelijk plan ligt
Ganzenrustgebied	D	Ongeschikt	• Uitgesloten op grond van de POVI	•Niet uitgevraagd aan inwoners, want geen optie voor windmolens	
Snelweg	E	Beperkt geschikt	• Oostelijk deel van de snelwegzone is onderdeel van NNN • Vraagt om afstemming met de gemeente Woerden	• Wordt door inwoners als meest geschikte plek gezien voor het plaatsen van windmolens	• Eerste zoekgebied tot 2030 en als er ruimte overblijft ook benutten in de periode na 2030
Bebouwing	F	Ongeschikt	• Ongeschikt voor het plaatsen van windmolens in	• Inwoners zijn niet gevraagd naar de	• Niet toelaten tot 2050.

			verband met geluids- en veiligheidseisen.	mogelijkheden voor windmolens in dit gebied, aangezien hier weinig tot geen mogelijkheden zijn	

5. Randvoorwaarden en aspecten bij indienen voorstel voor lokaal energieproject

In de voorgaande hoofdstukken is uitvoerig stilgestaan bij de verschillende ruimtelijke, wettelijke en maatschappelijke kaders voor het plaatsen van windturbines en zonnevelden in de gemeente. Het projectvoorstel dat de initiatiefnemer indient wordt beoordeeld volgens deze beoordelingskaders.

Initiatiefnemers voor lokale energieprojecten kunnen op basis van het voorliggende toets- en afwegingskader een principeverzoek indienen ten behoeve van de beoogde ontwikkeling van een lokaal energieproject. De initiatiefnemer volgt hierbij een ruimtelijke procedure – zoals bepaald in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) of in de nabije toekomst de Omgevingswet – tot het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Het principeverzoek moet vergezeld gaan met het projectvoorstel. De initiatiefnemer heeft de keuze om het principeverzoek en het projectvoorstel separaat aan te leveren, of deze te bundelen in één document.

Dit hoofdstuk beschrijft de randvoorwaarden die in acht genomen dienen te worden bij het indienen van het projectvoorstel (lees ook: principeverzoek), en waaraan het voorstel wordt getoetst:

- Procesvoorwaarden ten aanzien van de rol van de gemeente;
- Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van het betrekken van inwoners;
- Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van lokaal eigendom;
- Randvoorwaarden en aspecten voorafgaande aan het indienen van een projectvoorstel;
- Randvoorwaarden en aspecten in procedure tussen het indienen van het projectvoorstel en vergunningverlening.

De gemeente Montfoort heeft als doel om te komen tot een afgewogen keuze voor de beste locaties in het landschap voor het plaatsen van windturbines en zonnevelden, met oog op mens, milieu en mogelijk andere (ruimtelijke) opgaven. Waar nodig, zal de gemeente een actieve rol spelen om dit te realiseren.

5.1. Procesvoorwaarden ten aanzien van de rol van de gemeente

1. De gemeente heeft de mogelijkheid om voor een bepaalde periode een zone open te stellen voor het plaatsen van windturbines en/of zonnevelden;
2. De gemeente heeft de mogelijkheid om een prioritering aan te geven van zones waar windturbines en/of zonnevelden geplaatst kunnen worden. Dit betekent ook dat de gemeente specifieke zones kan uitsluiten voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit, zij het door het plaatsen van windturbines, zonnevelden of beiden. De zones, zoals vastgelegd in het toets- en afwegingskader, worden niet nader opgedeeld;
3. De gemeente heeft de mogelijkheid om voor een zone vast te stellen wat het maximaal aantal windmolens van een bepaalde hoogte en/of het maximaal aantal hectares zonnevelden zijn om

in een zone te ontwikkelen voor een bepaalde periode. Dit wordt de 'maximale draagkracht' van een zone genoemd;

4. De gemeente ziet aangrenzende initiatieven in dezelfde landschappelijke zone als één initiatief. Een initiatiefnemer heeft daarom de inspanningsverplichting zich ervan te vergewissen of er andere aangrenzende initiatieven zijn. Als hiervan sprake is, dan komen zij samen tot één gezamenlijk projectvoorstel;
5. De gemeente kan een aanwijzing geven om een andere locatie te onderzoeken als dat voor een landschappelijke afweging beter zou zijn. Grondposities van de initiatiefnemer zijn voor de gemeente niet bepalend bij de uiteindelijke afweging;
6. De gemeente onderscheidt verschillende fases in een initiatief:

    - Verkenningsfase: de fase waarin een initiatiefnemer verkent of het mogelijk is in een bepaald gebied duurzame elektriciteit grootschalig op te wekken.
    - Planfase: de fase waarin de specificaties van het energieproject worden bepaald, zoals exacte locatie, aantal, hoogte en opbrengsten.
    - Realisatiefase: de fase waarin het lokale energieproject daadwerkelijk wordt ontwikkeld.
    - Exploitatiefase: de fase waarin het lokale energieproject elektriciteit opwekt.

5.2. Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van het betrekken van inwoners

1. De betrokkenheid van inwoners start in de verkenningsfase van een lokaal energieproject;
2. De gemeente stelt vast dat er een onderscheid te maken is tussen de effecten die het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit hebben op verschillende inwoners. De gemeente maakt hierbij het volgende onderscheid:

    - Direct omwonenden (zie definitie in hoofdstuk 3);
    - Inwoners in het acceptatiegebied (zie definitie in hoofdstuk 3).

3. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het proces om inwoners te betrekken. De gemeente stelt hieraan een aantal minimumeisen:

    - Een brief richting de direct omwonenden bij de start van de verkenningsfase;
    - Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor tenminste direct omwonenden bij de start van de verkenningsfase;
    - Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor tenminste direct omwonenden tijdens de planfase waarin de initiatiefnemer de verschillende opties presenteert, voorafgaand aan het maken van deze keuzes;
    - Een digitale en/of fysieke bijeenkomst voor direct omwonenden en inwoners uit het acceptatiegebied over de mogelijkheden die financiële participatie biedt;
    - De bijeenkomsten zijn openbaar toegankelijk;
    - Een initiatiefnemer moet openbare verslagen maken van deze bijeenkomsten en daarin aangeven wat met de input van de aanwezigen is gedaan.

4. De initiatiefnemer stelt een participatieplan waarin wordt verduidelijkt wie, wanneer en op welke wijze worden geïnformeerd en betrokken bij het lokale energieproject;

5. De initiatiefnemer houdt van de verkenningsfase tot de exploitatiefase van het lokale energieproject contact met de gemeente om ervoor te zorgen dat het participatieplan voldoende wordt uitgevoerd. Op deze manier wordt de kwaliteit van het participatietraject geborgd en kunnen de initiatiefnemer en de gemeente hun inspanningen afstemmen.

5.3. Randvoorwaarden en aspecten ten aanzien van lokaal eigendom

1. De initiatiefnemer streeft ernaar dat minimaal 50% van het lokale energieproject in lokaal coöperatief eigendom komt. De initiatiefnemer moet aantonen welke stappen worden ondernomen om lokaal eigenaarschap te verwezenlijken in het project;
2. De initiatiefnemer maakt een besluit over de vorm van lokaal eigendom die past bij het project, het gebied en de voorkeuren van inwoners uit het acceptatiegebied. De gemeente vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners de mogelijkheid worden geboden om mee te doen bij een lokaal energieproject, ongeacht hun financiële draagkracht. Om te borgen dat de initiatiefnemer hiervoor voldoende mogelijkheden beidt, laat de gemeente, wanneer zij hier aanleiding toe ziet, een onafhankelijke toets op lokaal eigenaarschap uitvoeren. Een initiatiefnemer dient hier medewerking aan te verlenen;
3. Het is aan de initiatiefnemer van een van lokale windproject – coöperatief als niet-coöperatief – of een omgevingsfonds opgezet wordt. Dit heeft wel de voorkeur voor de gemeente. Met een omgevingsfonds kunnen omwonenden die niet in staat zijn zelf te investeren, ook financieel participeren. De wijze waarop dit omgevingsfonds wordt beheerd en de wijze waarop besluitvorming geschiedt wat betreft de besteding van de opbrengsten, wordt opgenomen in het projectvoorstel;
4. De gemeente vindt dat inwoners, die in de nabijheid wonen van een windturbine, recht hebben op een redelijke bewonersvergoeding. Dit kan gaan om het aanbieden van groene stroom met korting, korting op de energierekening of een andere (financiële) vergoeding. De inwoners die hiervoor in aanmerking komen worden middels maatwerk bepaald. Indien hierbij afgeweken wordt van de groep inwoners die als 'direct omwonenden' wordt gerekend, dan dient dit door de initiatiefnemer helder verantwoord te worden in het projectvoorstel. Voor het bepalen van de bewonersvergoeding voor inwoners wordt gebruik gemaakt van een rechtvaardige verdeelsleutel die door de initiatiefnemer, de gemeente en inwoners uit de nabije omgeving van een windturbine, transparant en gemeenschappelijk te worden vastgesteld. De initiatiefnemer dient in het projectvoorstel aan te geven op welke wijze deze vergoeding wordt bepaald;
5. De initiatiefnemer maakt afspraken over het socialiseren van grondvergoedingen met grondeigenaren die hun grond ter beschikking stellen voor de realisatie van een windturbine op eigen terrein én grondeigenaren die (waarschijnlijk) geen windturbine op hun terrein krijgen maar wel grond bezitten in de omgeving van de locatie waar volgens de conceptplannen – opgesteld in de verkenningsfase van het energieproject – een windturbine wordt geplaatst. Voor het bepalen van de sociale grondvergoedingen wordt gebruik gemaakt van een rechtvaardige verdeelsleutel die door de initiatiefnemer en grondeigenaren in het gebied transparant en gemeenschappelijk vastgesteld wordt. De verdeelsleutel wordt vastgesteld voordat de exacte locatie van het lokale energieproject is bepaald.

5.4. Randvoorwaarden en aspecten voorafgaande aan het indienen van een projectvoorstel

1. Voorafgaande aan het indienen van het projectvoorstel, wordt de kostenafwikkeling met betrekking tot het project vastgelegd in een anterieure overeenkomst;
2. Een projectvoorstel wordt altijd vergezeld door een principeverzoek;
3. Een projectvoorstel wordt ingediend bij de gemeente en voldoet aan de algemene en gebiedsspecifieke randvoorwaarden die in dit toets- en afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit zijn beschreven;
4. Het projectvoorstel valt binnen de doelstelling van de gemeente om in 2030 43,8 GWh (0,0438 TWh) en in 2040 87,8 GWh (0,0878 TWh) duurzame elektriciteit op een grootschalige wijze op te wekken;
5. Een initiatief achter een projectvoorstel bestaat uit een consortium van minimaal:

    - Grondeigenaren die bereid zijn de grondposities beschikbaar te stellen die nodig zijn voor het betreffende initiatief;
    - Een of meer ontwikkelaars voor wind- en/of zonne-energie;
    - Een of meer corporaties, verenigingen of stichtingen (in oprichting) die in staat zijn om zowel lokaal eigendom als zeggenschap over de energieproductie door met name inwoners van de gemeente te realiseren.

6. De initiatiefnemer dient als onderdeel van het projectvoorstel het participatieplan in te dienen waarin verduidelijkt wordt wie, wanneer en op welke wijze worden betrokken bij het lokale energieproject. De initiatiefnemer stemt dit participatieplan af met de gemeente, voorafgaand of op zijn laatst ten tijde van het indienen van het projectvoorstel;
7. De initiatiefnemer dient in het projectvoorstel aan te geven op welke manier de effecten van het lokale energieproject op mens en milieu onderzocht zullen worden. En op welke manier direct omwonenden en/of andere belanghebbenden worden betrokken bij de keuzes om de effecten op mens en milieu zoveel mogelijk te reduceren.

5.5. Randvoorwaarden en aspecten in de procedure tussen het indienen van het projectvoorstel en vergunningverlening

1. Voordat de gemeente besluit of een lokaal energieproject kan worden ontwikkeld, moeten direct omwonenden en inwoners uit het acceptatiegebied geïnformeerd zijn over de manier waarop financiële participatie plaatsvindt tijdens de exploitatiefase, en hoe zij hieraan kunnen meedoen;
2. Bij de vergunningverlening na de planfase beoordeelt de gemeente een aanvraag op de volgende aspecten:

    - In hoeverre het plan aansluit op de karakteristieken van het gebied.
    - In hoeverre het een bijdrage levert aan een klimaatbestendig Montfoort.
    - In hoeverre er meerwaarde wordt gecreëerd voor de omgeving.
    - In hoeverre er betrokkenheid is van inwoners en belanghebbenden.
    - In hoeverre de overlast voor mens en milieu wordt geminimaliseerd.

3. Gemaakte afspraken over financiële participatie worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst bij de vergunningverlening;
4. Voor de initiatiefnemer geldt een opruimplicht van de energie-installatie aan het einde van de exploitatie van het lokale energieproject. Deze verplichting wordt vastgelegd in de anterieure overeenkomst bij de vergunningverlening;
5. Voor overige indieningsvereisten wordt verwezen naar de Regeling omgevingsrecht (Mor).

Bijlage 1 Beschrijving landschappelijke zones Gemeente Montfoort

De gemeente Montfoort is onderverdeeld in verschillende landschappelijke zones. Elke zone heeft zo zijn eigen karakteristieken, kwaliteiten en opgaven. Of binnen een bepaalde zone zonnevelden of windturbines kunnen worden geplaatst, hangt af van bijvoorbeeld wettelijke geluids- en veiligheidsafstanden of provinciaal beleid.

Hieronder wordt de kaart van de gemeente Montfoort getoond met daarop de verschillende landschappelijke zones.

Figuur 8: Landschappelijke zones gemeente Montfoort

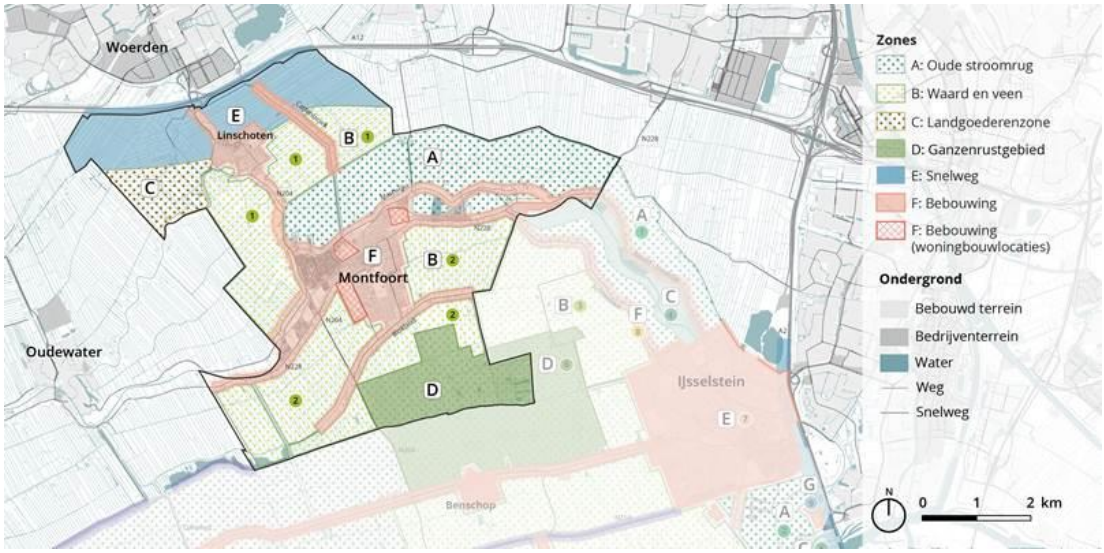

De verschillende landschappelijke zones worden hieronder toegelicht:

Oude stroomrug (A)
Deze landschapszone bestrijkt het gebied langs de Hollandse IJssel ten noordoosten van de gemeente. De oude stroomrug van de Hollandse IJssel ligt hoger dan de omgeving, maar is niet strak begrenst. De stroomrug heeft een blokverkaveling en is een mozaïek van bosjes, akkers, boomgaarden en weilanden. In deze zone is geen Natuur Netwerk Nederland aanwezig, wel grenst het aan NNN.

Waard (veen en klei) (B)
Deze polders maken deel uit van de Lopikerwaard. Het is een open weidegebied wat deels is gelegen op veen en deels op klei. Een groot deel van de polder is ontgonnen als een zogenaamde Cope verkaveling. Deze type ontginning is kenmerkend voor dit gebied. De percelen werden uitgegeven volgens een vaste maatvoering. De polders werden ontgonnen vanuit de ontginningslinten. Deze linten met (woon)boerderijen en bomenrijen geven zichtlijnen op de open

polders. De achterkanten van de polders zijn de huidige houtkades. Van de polders ten zuiden van Montfoort maakt een deel uit van weidevogelkerngebied en stiltegebied. De polders worden gekenmerkt door de weidsheid en opheid. In de gebieden waar de bodem voornamelijk bestaat uit veen i.c.m. een lage grondwaterstand is sprake van bodemdaling.

Landgoederenzone (C)
Landgoed Linschoten is een goed bewaard ensemble van huis, parkbos, waterlopen, monumentale boerderijen, graslanden en bossen. Deze landgoederenstructuur wordt geaccentueerd door de omliggende open polderlandschappen. Dit gebied maakt onderdeel uit van Natuur Netwerk Nederland. Veel recreanten komen naar dit gebied om te fietsen en wandelen.

Ganzenrustgebied (D)
Het ganzenrustgebied is in de provinciale omgevingsverorderning uitgesloten voor het plaatsen van zonnevelden en windturbines. De rustgebieden moeten rust en foerageerplaats bieden aan trekkende en overwinterende ganzen. Het ganzenrustegebied is gelegen in de gemeenten Montfoort, Lopik en IJsselstein. Het ganzenrustgebied is open, weids en stil. De zone maakt onderdeel uit van het stiltegebied.

Snelweg (E)
De gemeente Montfoort grenst aan de A12. De snelweg zelf is gelegen in de gemeente Woerden. Het oostelijk deel van de snelwegzone in Montfoort maakt onderdeel uit van Natuur Netwerk Nederland. Infrastructuur is een moderne menselijke laag in ons landschap en kan overlast geven door geluid, fijnstof, stikstof, etc. Daarnaast heeft infrastructuur veel restruimtes die eventueel met energieopwekking ingevuld kunnen worden. De snelweg is een beeldbepalend element en tegelijkertijd zien vele mensen het landschap vanaf de snelweg.

Bebouwing (F)
Dit is de gebouwde omgeving van de gemeente Montfoort. Daken in het bebouwd gebied zijn erg geschikt voor het plaatsen van zonnepanelen. Naast daken kunnen zonnepanelen worden geplaatst op parkeerplaatsen en tijdelijk braakliggend grond. Aanvullende voorwaarden gelden voor gebieden met beschermd stadsgezicht en voor monumenten. De verschillende linten hebben aan de achterzijde van de woning vrij uitzicht op het open polderlandschap. Vanaf de wegen zijn er tussen de huizen doorkijkjes naar deze polders.

Bijlage 2 Opzet participatietraject

De gemeente Montfoort organiseerde een uitgebreid participatietraject om met inwoners in gesprek te gaan over het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit binnen de gemeentegrenzen. Het proces werd afgetrapt in september 2020 en is afgerond in januari 2021. Ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners hebben op meerdere momenten en op meerdere manieren de gelegenheid gekregen om mee te denken over de keuzes die de gemeente Montfoort moet maken in het kader van het toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking.

Het participatietraject is vormgegeven in samenwerking met landschapsarchitecten van *Generation Energy* en participatie experts van *Bureau EMMA*. Het participatietraject bestond uit drie fases:

Fase 1: Ontwikkeling van verschillende energiescenario's (september – oktober)

In fase 1 heeft een eerste inventarisatie plaatsgevonden om de voorkeuren en wensen van inwoners en andere belanghebbende partijen in beeld te brengen. Hiervoor is een online vragenlijst opgesteld en zijn interviews afgenomen met stakeholders. De resultaten die hieruit voortkwamen, zijn verwerkt in vier energiescenario's voor de gemeente Montfoort. Ieder energiescenario geeft een schets van de manier waarop het opwekken van duurzame elektriciteit in het landschap kan worden ingepast.

Alle energiescenario's zijn uitersten, en geen enkele van deze energiescenario's wordt volledig realiteit. De energiescenario's zijn dan ook nadrukkelijk bedoeld als hulpmiddel om met inwoners in gesprek te gaan over de verschillende mogelijkheden die er zijn voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente.

Activiteiten:

- *Online vragenlijst:*
  De online vragenlijst is een eerst stap om inwoners te betrekken bij het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente. De antwoorden geven een eerste indruk van de houding van inwoners ten aanzien van de energietransitie en hoe zij graag willen dat dit lokaal wordt vormgegeven.

- *Interviews met stakeholders*
  In deze interviews werden verschillende regionale en lokale stakeholders gevraagd naar welke kansen, moeilijkheden, gevoeligheden zij zien en zorgen zij hebben in het kader van het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de Lopikerwaard, en in de gemeente Montfoort in het bijzonder.

- *Opstellen energiescenario's*
  Op basis van de bevindingen uit de vragenlijst en de interviews, heeft de landschapsarchitect van Generation Energy vier energiescenario's voor de gemeente Montfoort opgesteld. Deze energiescenario's zijn in de volgende fase voorgelegd aan inwoners om inzicht te krijgen in de voorkeuren van inwoners wat betreft het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente.

- *Raadsinformatieavond*
  Raadsleden zijn geïnformeerd over de processtappen die gedurende het traject van het toets- en afwegingskader worden genomen, om tot het uiteindelijke eindproduct te komen.

Fase 2: In gesprek over de dilemma's die naar voren komen in de scenario's (november – december)

De energiescenario's worden tijdens online inloopavonden voorgelegd aan inwoners. Zij kregen hierbij de gelegenheid vragen te stellen over en opmerkingen te plaatsen bij de energiescenario's. Op deze manier is inzicht gekregen in de voorkeuren van inwoners wat betreft het plaatsen van zonnevelden en windmolens.

Activiteiten:

- *Online inloopavonden (2 in totaal)*
  Tijdens deze inloopavonden zijn inwoners geïnformeerd over de (on)mogelijkheden en de impact van het opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente. Bovendien zijn de voorkeuren, suggesties en zorgen van inwoners opgehaald ten aanzien van de wijze waarop de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit ruimtelijk in het landschap wordt ingepast.

- *Opstellen conceptversie toets- en afwegingskader*
  Op basis van de technische analyse, ruimtelijke visie en de voorkeuren van inwoners en andere belanghebbende partijen, is er een conceptversie van het toets- en afwegingskader opgesteld. Deze conceptversie biedt het kader voor het gesprek met inwoners in de volgende fase van het participatietraject.

Fase 3: Vaststellen definitief toets- en afwegingskader (december – maart)

In fase 3 worden de reacties op de conceptversie van het toets- en afwegingskader verwerkt tot een definitieve versie, die vervolgens wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Activiteiten:

- *Raadsinformatieavond*
  Raadsleden zijn geïnformeerd over de tussentijdse uitkomsten van het participatietraject en meegenomen in de keuzes en dilemma's m.b.t. het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit in de gemeente.

- *Online inloopavond (1 in totaal)*
  Op deze inloopavond zijn de kansen gepresenteerd die de gemeente ziet voor het plaatsen van zonnevelden en windmolens. Kaarten van de gemeente zijn gepresenteerd, waarin gebieden zijn gemarkeerd als geschikt, beperkt geschikt of ongeschikt voor zonnevelden of windmolens. Inwoners kregen de gelegenheid om te reageren op deze kaarten en vragen te stellen. Via een poll-systeem werden de reacties per gebied opgehaald, en live gepresenteerd.

- *Conceptversie toets- en afwegingskader voorgelegd aan stakeholders*
  De laatste versie van het document is toegestuurd naar de stakeholders die in fase 1 zijn geïnterviewd, om hen de gelegenheid te geven hierop te reageren. De reacties en

suggesties van stakeholders zijn meegenomen in het uiteindelijk vaststellen van het definitieve toets- en afwegingskader.

- *Online informatieavond (1 in totaal)*
  In deze informatieavond zijn inwoners geïnformeerd over de belangrijkse opbrengsten uit het participatietraject en de belangrijkste keuzes die zien gemaakt in de laatste versie van het toets- en afwegingskader. Ook is toegelicht hoe de opbrengsten uit het participatietraject hierin is verwerkt. Er was ruimte voor vragen voor verduidelijkende vragen en het vervolgproces, de zienswijzeprocedure en de besluitvorming werd toegelicht.

- *Opstellen definitieve versie toets- en afwegingskader*
  Op basis van de input uit het participatietraject en de technische en ruimtelijke analyse van landschaps-architecten is er een definitieve versie opgesteld van het toets- en afwegingskader. Deze wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Bijlage 3 Uitkomsten participatietraject

Het participatietraject heeft veel waardevolle inzichten opgebracht. De uitkomsten van het participatietraject worden hieronder samengevat. Allereerst worden de uitkomsten op hoofdlijnen uiteengezet. Het gaat hier om de bevindingen uit de online vragenlijst en de inloopavonden. Vervolgens worden de reacties en opmerkingen van inwoners per landschappelijke zone weergegeven. Inwoners kregen tijdens de laatste inloopavond de mogelijkheid om via een online poll per gebied aan te geven of zij per landschappelijke zone kansen zagen voor het plaatsen van windmolens en zonnevelden, en waarom.

Voor verdere achtergrondinformatie verwijzen wij naar de resultaten van de vragenlijst en de verslagen van de inloopavonden, zoals gepubliceerd op de website van de gemeente Montfoort.

Algemeen beeld
De bevindingen op hoofdlijnen wordt geclusterd op drie onderwerpen: 1) houding t.a.v. windmolens, 2) houding t.a.v. zonnepanelen, 3) houding t.a.v. het landschap.

Windmolens
Er heerst veel verdeeldheid over het plaatsen van windmolens in de gemeente Montfoort. Men ziet weinig geschikte locaties in de gemeente. De meest voor de hand liggende locatie is langs de A12, en een deel van de deelnemers ziet dit ook als een goede optie. Tegelijkertijd zijn deelnemers uit Linschoten minder te spreken over windmolens op deze plek, omdat dit meer in hun zicht is. Verder zien agrariërs liever windmolens dan zonnevelden, want dit laatste neemt veel ruimte in beslag wat dan niet gebruikt kan worden voor de landbouw.

Zonnevelden
Deelnemers zijn over het algemeen positiever gezind over zonnevelden dan windmolens. Wel willen ze deze zonnevelden niet al te veel zien. Of zonnevelden moeten goed gecombineerd worden met de ontwikkeling van natuur; of zonnevelden moeten afgeschermd worden met heggen. Agrariërs maken zich daarnaast zorgen dat het plaatsen van grote zonnevelden ten kosten gaat van kostbare landbouwgrond.

Bij het plaatsen van zonnevelden moet de gemeente – zo geven meerdere deelnemers aan – goed kijken naar toekomstige plannen. Zoals het bouwen van woningen of het uitbreiden van wegen. Dit beperkt immers de plekken die geschikt zijn voor zonnevelden.

Landschap
Het is heel belangrijk voor deelnemers dat het landschap open blijft. Vandaar dat deelnemers de voorkeur uitspraken voor energiescenario's waar het open landschap zoveel mogelijk wordt ontzien. Het landschap moet niet 'onrustig' worden. Cluster daarom zonnevelden en windmolens zoveel mogelijk langs infrastructuur en bebouwing, aldus een groot deel van de deelnemers.

Voorkeuren zonnevelden per gebied
Per landschappelijke zone worden hieronder de voorkeuren van deelnemers voor zonnevelden weergegeven. Voor ieder gebied worden de resultaten op de vraag 'Ziet u kansen voor zonnevelden in zone x' gepresenteerd in een taartdiagram. Aanvullend worden de belangrijkste opmerkingen vermeld die deelnemers gaven als toelichting op hun voorkeur.

Oude stroomrug (A)

Figuur 9: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Oude Stroomrug'

Belangrijkste opmerkingen:

- Dichtbij de stortplaats
- Mits geen kostbare landbouwgrond wordt opgeofferd
- Uit het zicht

Polders ten noorden van de gemeente Montfoort (B1)

Figuur 10: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Polders ten noorden van de gemeente Montfoort'

Belangrijkste opmerkingen:

- Te dicht op bebouwing
- Té zichtbaar in het open land
- Dichtbij de A12 plaatsen

Polders ten zuiden van de gemeente Montfoort (B2)

Figuur 11: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Polders ten zuiden van de gemeente Montfoort'

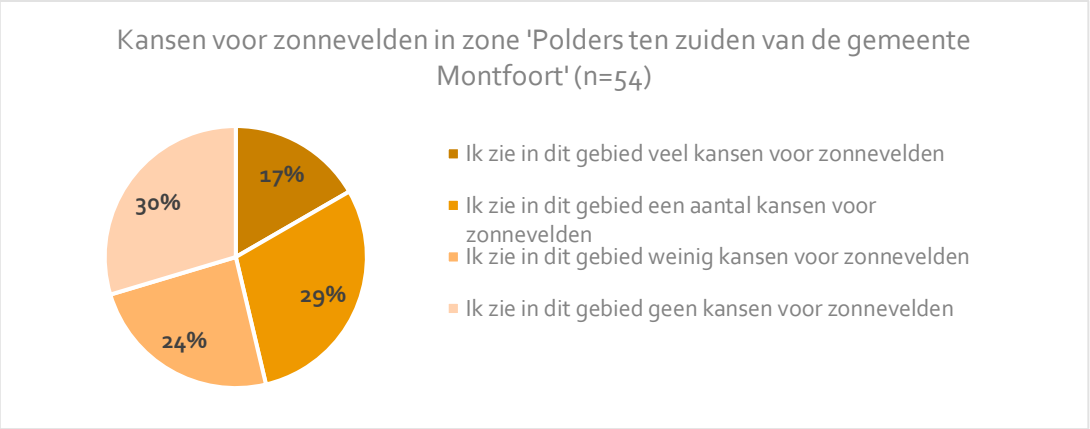

Belangrijkste opmerkingen:

- Moet niet ten koste gaan van recreatiewaarde
- Eerst bebouwing volleggen, dan pas het open veld
- Eert zoveel mogelijk langs infrastructuur

Landgoederenzone (C)

Figuur 12: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Landgoederenzone'

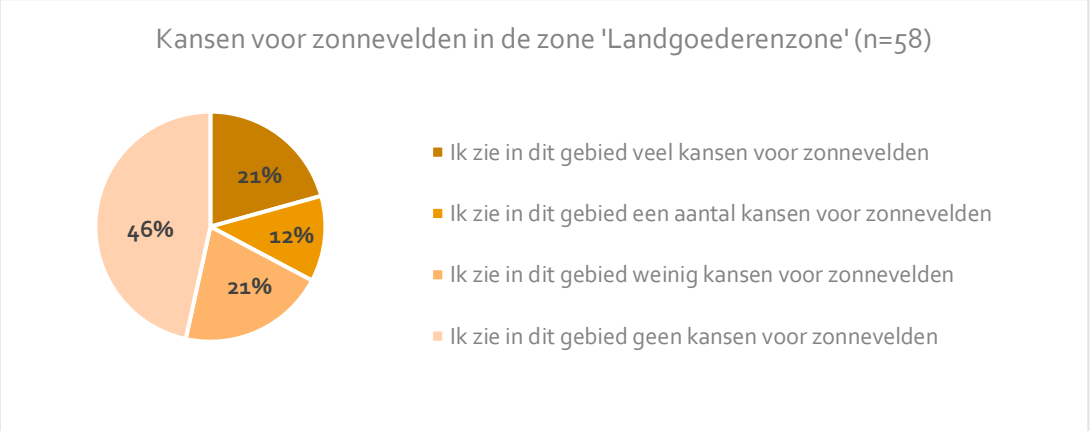

Belangrijkste opmerkingen:

- Natuurgebied moet bescherm worden
- Zonde van het landschap
- Vanwege de vele bomen niet het meest geschikte gebied

Snelweg (E)

Figuur 13: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Snelweg'

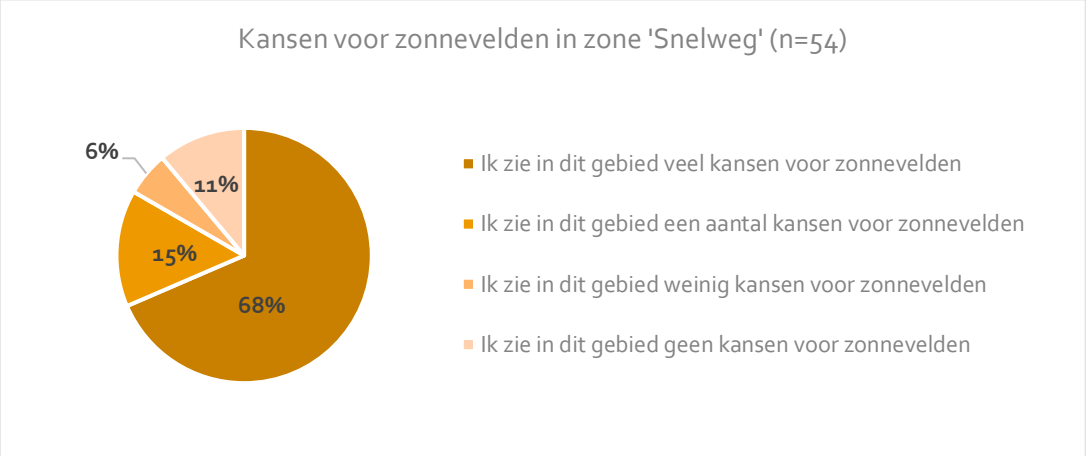

Belangrijkste opmerkingen:

- Minst belastende oplossing
- In combinatie met geluidswal
- Toch al een minder mooi gebied

Bebouwde gebieden (inclusief lintbebouwing) (F)

Figuur 14: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor zonnevelden in zone 'Bebouwde gebieden'

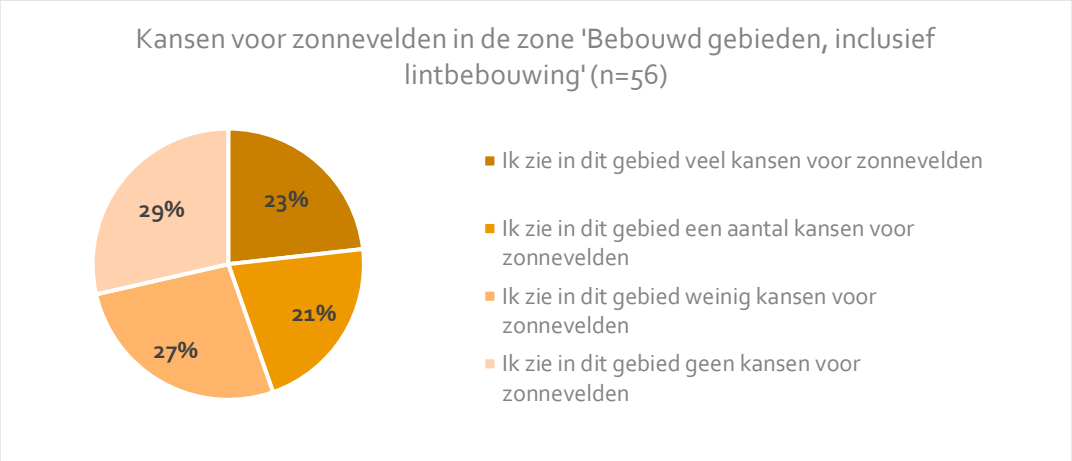

Belangrijkste opmerkingen:

- Alleen op daken zonnepanelen plaatsen
- Mogelijkheid bieden dat inwoners ook de lusten hiervan krijgen
- Productie en verbruik is zo dicht bij elkaar

Voorkeuren windmolens per gebied

Per landschappelijke zone worden hieronder de voorkeuren van deelnemers voor windmolens weergegeven. Voor ieder gebied worden de resultaten op de vraag 'Ziet u kansen voor windmolens in zone x' gepresenteerd in een taartdiagram. Aanvullend worden de belangrijkste opmerkingen vermeld die deelnemers gaven als toelichting op hun voorkeur.

Oude stroomrug (A)

Figuur 15: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor windmolens in zone 'Oude Stroomweg'

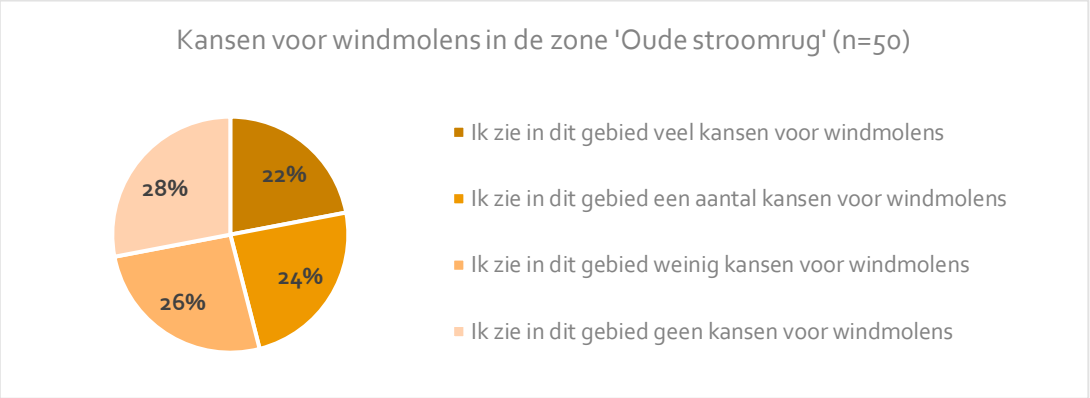

Belangrijkste opmerkingen:

- Zorgen om de hoogte van de windmolen
- Vraagt goede afstemming met omliggende gemeenten
- Moet wel ver genoeg van bebouwing zijn

Polders ten noorden van de gemeente Montfoort (B1)

Figuur 16: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor windmolens in zone 'Polders ten noorden van Montfoort'

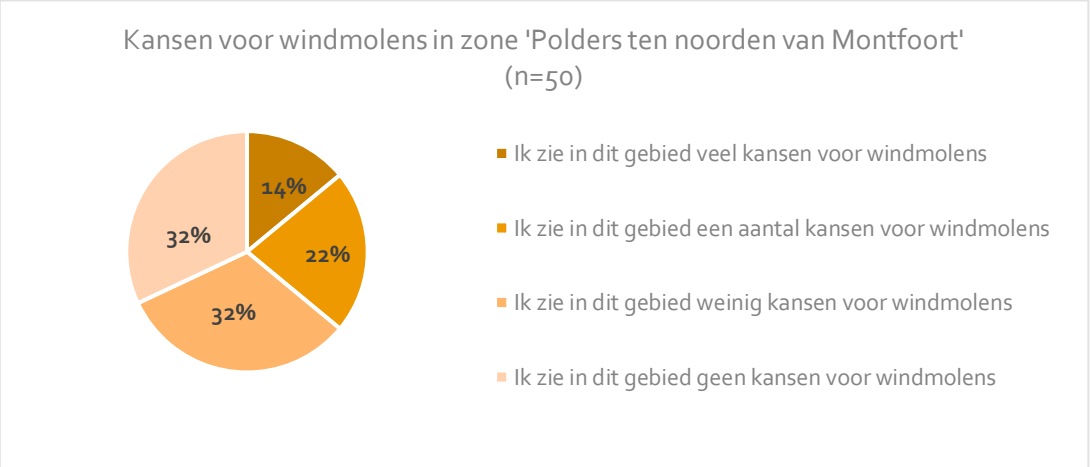

Belangrijkste opmerkingen:

- Verstorend voor open landschap
- Vraagt goede afstemming met omliggende gemeenten
- Liever geen windmolens

Polders ten zuiden van de gemeente Montfoort (B2)

Figuur 17: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor windmolens in zone 'Polders ten zuiden van Montfoort'

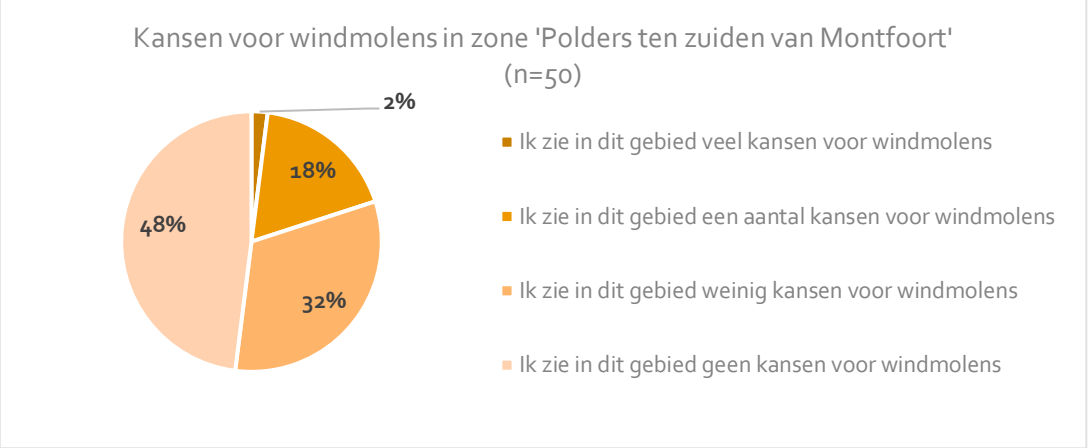

Belangrijkste opmerkingen:

- Té dichtbij het natuurgebied
- Zorgen dat veel ganzen slachtoffer zullen zijn van windmolens
- Te veel bebouwing om windmolens te plaatsen

Landgoederenzone (C)

Figuur 18: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor windmolens in zone 'Landgoederenzone'

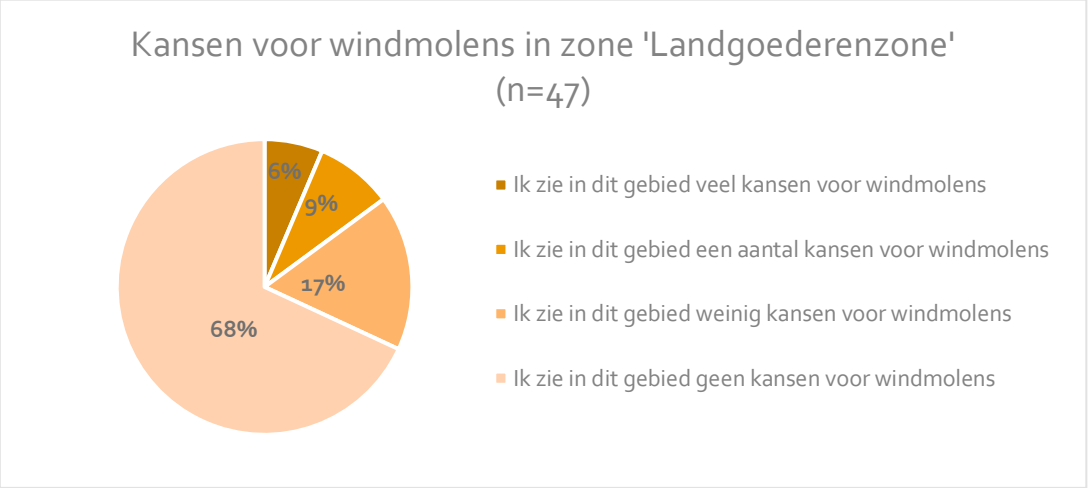

Belangrijkste opmerkingen:

- Wordt als er zeer onverstandige gezien gezien door velen
- Te kostbaar gebied i.v.m. natuurwaarde en beleving
- Wel zie je door de bomen de windmolen niet meer

Snelweg (E)

Figuur 19: Resultaten poll inloopavond: Kansen voor windmolens in zone 'Snelweg'

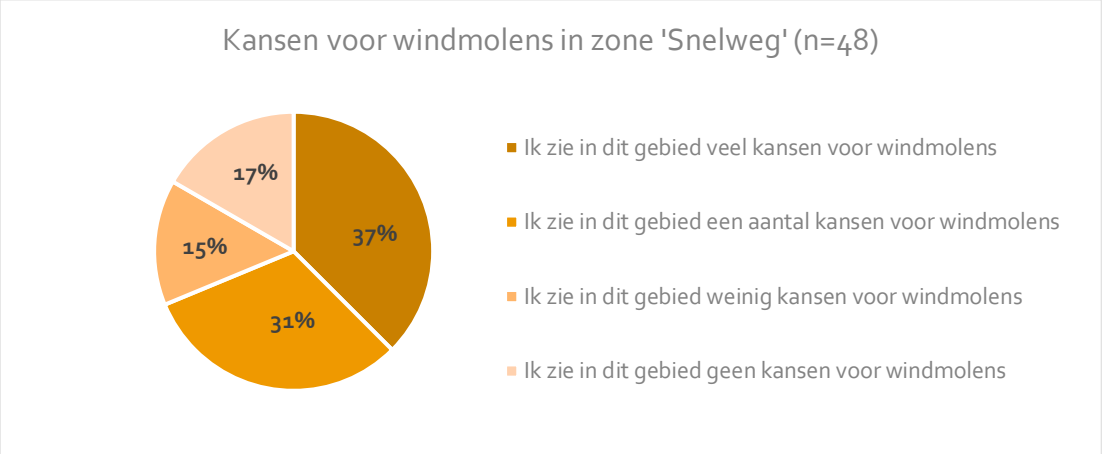

Belangrijkste opmerkingen:

- Vraagt afstemming met de gemeente Woerden
- Wordt door velen gezien als de 'enige optie'